This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, July 30, 2002

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

Alp (LK) 2766

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr.30-31 (2733-2734) 2002 JUNE-BIRŽELIS 30 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr.kaina – $1

Nusibodusi giesmelė

Jau nė pusmečio nebeliko iki prezidento rinkimų. Kas vadovaus Lietuvai po Valdo Adamkaus – spėliojama, klausinėjama. Kai kurie jau ir viešai nuogąstauja, kad po prezidento ir savivaldybių rinkimų kairieji užims visas vadovaujančias vietas. Galbūt?

NES kas gi begali užimti, kai kiti išsibarstę, suskilę, tapę sąrašais, sąrašėliais. Nemalonu sakyti, bet turbūt nedaug bus nukrypta nuo tiesos teigiant, kad asmeninės ambicijos, kovos dėl pirmavimo diena iš dienos buvo keliamos aukščiau už bendrus valstybinius siekius ar visuomenės lūkesčius. Asmeninės ambicijos – tai juk sena nusibodusi giesmelė, o vis dar skambanti, kartais net devyniais balsais, nes kiekvienas labai nuoširdžiai nori perrėkti kitą. Ką gi begalima būtų prie to pridėti? Gal tik vieną kartą reikėtų ryžtis leistis giliau, išdrįsti lįsti į užkulisius, kur bent šį tą naujesnio sužinotume. Kai kam prieš tai gal kiltų klausimas, kodėl kova dėl valdžios vis tęsiasi ir tampa savotiška visos vidinės politikos programos viršūne? Gal kas per daug ir neklystų mėgindamas į tą klausimą atsakyti: pinigai, garbė, privilegijos – tai dalykai žavintys, ir jų atsisakyti reikštų kenkti sau. Kas to norėtų? Partija, vienmintiškumas – tai tik patogūs laiptai, arba gera uždanga, jeigu jos reikia.Štai kokia nauda būtų Jonui, jei bendramintį Petrą išrinktų prezidentu? Gal šis tas ir jam nubyrėtų, bet kas gi nori graibstyti trupinius, jei yra rimta galimybė atsiriekti gerą ir skanų gabalą. Labai panašu, kad toks požiūris ir didina kandidatuojančių eiles. Savimeilė skaldo – ne vienija. Ir užtat tų susiskaldymų tiek daug ir tos aštrios rungtynės dėl vadovaujančių vietų tokios intensyvios ir visa kita užgožiančios. Vaizdas liūdnokas, bet turbūt tik tiems, kurie stovi nuošaly ir stebi, kas darosi. Dalyvaujantiems varžybose – ir pramoga, ir loterija. Nedaug investavus galima daug laimėti.

TAS laimėjimas betgi įpareigoja. Išrinktieji vadovai prisiima (bent formaliai) didelę atsakomybę, atlieka priesaikas, tampa kertiniais stulpais, kurie normaliai laiko visą valstybinio gyvenimo statinį. Tačiau viskas priklauso nuo to, kaip jie į tą atsakomybę žiūri. Vienam ta atsakomybė gali būti tik apsunkinimas, kurį reikia kaip įmanoma lengvinti, kitam ji gal tik gražios ir iškilmingos ceremonijos, kurioms pasibaigus ištarti žodžiai primirštami. O iš tikrųjų išrinktų patikėtinių ar įgaliotinių viešai pareikštas atsakomybės prisiėmimas yra jų pareigų atlikimo pagrindas, be kurio visos kitos pastangos tampa šiaudinėmis. Vadovas tiek vertas, kiek jis įstengia savo duotus pažadus tesėti; tiek geras, kiek sugeba nežadėti, jeigu neįmanoma įgyvendinti. Tuo būdu vadovaujančio savybės, jo pažiūros, jo moralinė laikysena ir neveidmainiškas pavyzdys tampa svarbesniais dalykais už skelbiamas programas, planus, nurodymus bei ateities vizijas. Nebe retai jau šnekama, kad Lietuvoje trūksta pasiaukojančių žmonių, kurie į vadovavimą žiūrėtų ne vien tik kaip į gerą uždarbį ir neblogą pragyvenimą, garbingą iškilų užsiėmimą, bet kaip į specialią misiją kurti savo kraštui šviesesnę ateitį. Vokiečių išradėjas inž. R. Diesel yra pasakęs: "Kūrėjas turi sudegti, kad kūrinys gyventų". Gali kai kam atrodyti, kad panašūs įvaizdžiai – tai tik vaikštinėjimas ant debesų, kuris labiau tiktų poetams, bet ne politikams. O vis dėlto trypiant ant žemės ir tematant kas po kojomis, tesidžiaugiant kaip nors sulaukus vakaro nėra nuopelnai. Vadovavimas be polėkių – tik mažareikšmis užsiėmimas. O prezidento pareigų jokiu būdu nenorėtume pavadinti tik užsiėmimu. Lietuvos prezidentui dar reikės atlikti daug svarbių uždavinių. Žengiant į Europą, jungiantis į Šiaurės Atlanto sąjungą (NATO) teks išgyventi ne vieną sunkią valandą. Visa tai pakelti tegalės stipresnė asmenybė. Tikėkime, kad balsuotojai bus įžvalgūs. **Č.S.**

Akimirkos iš Pasaulio jaunimo dienų Toronte: lietuvių grupė registruojasi Prisikėlimo parapijos patalpose; žemiau – Lietuvos vėliavos tarp kitataučių **Nuotr. K. Baliūnaitės**

POPIEŽIAUS VIEŠNAGĖ TORONTE

Įspūdingos Pasaulio jaunimo dienos

Jose dalyvavo per 300,000 jaunimo iš 173 pasaulio kraštų. Iš Lietuvos atvyko 160 jaunuolių. Prie jų prisidėjo Kanados ir Amerikos jaunuoliai-ės ir susidarė 250 bendra grupė. Lietuvos vėliava išdidžiai plevėsavo pasaulinio masto renginiuose šalia kitų tautų vėliavų

R. SAKALAITĖ-JONAITIENĖ

Liepos 22-28 d.d. didžiausiame Kanados mieste vyko Pasaulio jaunimo dienos, kurioms pradėta ruoštis Šventajam Tėvui pranešus apie tai Romoje 2000 metais. Tai gausiausias suvažiavimas Toronto istorijoje. Piligrimai iš 173 pasaulio kraštų atvyko jau liepos 18 d., savaitgaliui išsiskirstė lankyti įvairių Kanados vyskupijų ir vietovių.

Iš Lietuvos šiek tiek anksčiau atvyko Vilniaus Bernardinų parapijos choras "Šlovinimas" giesmininkai ir muzikinė grupė "Rebeka" iš Plungės. Jie atskrido per Prahą į Torontą liepos 14 d., pabuvo Hamiltone iki liepos 18 d. Tą dieną per Varšuvą, Helsinkį ir Amsterdamą atskrido kiti maldininkai, iš viso apie 160 jaunuolių iš įvairių Lietuvos vietovių. Jiems vadovavo Birutė Švedaitė, Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro vadovė, kun. Andrius Šuškevič, Vilniaus arkivyskupijos jaunimo sielovadininkas, brolis Algis, OFM, Margarita Vyskupaitienė ir Sigita Murauskaitė, Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro darbuotojos.

Lietuvius maldininkus – vietinius, iš JAV ir iš anapus Atlanto priglaudė Toronto Prisikėlimo parapija. Ketvirtadienį piligrimai iš užsienio nakvojo parapijos salėje, anksti penktadienio rytą autobusais buvo nugabenti į sostinę Otavą, kur vyko piligrimams surengta 8 valandų programa Civic centre su Mišiomis, koncertu, vaidinimu. Jie nakvojo palapinėse Lansdowne parke ir mokyklų salėse. Šeštadienį ir sekmadienį dalyvavo Mišiose, turėjo progos apžiūrėti miestą, vyko įvairūs renginiai, maldos. Sekmadienio vakare buvo įspūdingas spektaklis prie parlamento rūmų. Dalyviai sakėsi jau Otavoje pajutę Pasaulio jaunimo dienų dvasią, kuri būnant Toronte išaugo į pilnutinį vidinį džiaugsmą, poreikį siekti šios šventės tikslo. Sostinėje dalyvavo 4,000 maldininkų iš 25 valstybių.

Pirmadienį lietuviai autobusais grįžo į Torontą. Prisikėlimo parapijos patalpose maldininkai užkandžiavo laukdami savo šeimininkų – lietuviškų šeimų, kurios priėmė juos nakvynėms liepos 22-27 d.d. Kai kurie liko Mišioms, kurias koncelebravo 10 jaunų pranciškonų, kartu su PJD lietuvių priėmimo komiteto koordinatoriumi kun. E. Putrimu, o pamokslą pasakė vyskupas Rimantas Norvila, atvykęs iš Lietuvos. Kiti išvyko su savo globėjais į jų namus, dar kiti į miestą išgirsti "Rebekos" koncerto Toronto universitete, arba susibūrė privačiam pabendravimui su vietiniu lietuvišku jaunimu. Parapijos patalpose nakvojo dar 29 neokatekumenai, kuriuos paglobojo parapijos tarybos narės ir šeimininkė B. Stanulienė.

Antradienį pietų metu lietuviams buvo surengta susipažinimo gegužinė High Parke. Ten jiems buvo paruoštos vaišės, su jais susitiko apie 50 vietinių lietuvių. Po to piligrimai keliavo į "Exhibition Place" parodų aikštę Mišioms ir oficialiam atidarymui 4.30 v.p.p. Mišias aukojo Toronto vyskupas kardinolas Aloysius Ambrozic. Jaunimui belaukiant Mišių pradžios, sraigtasparniu praskrido Popiežius Jonas Paulius II, vykdamas į poilsio vietą prie Simcoe ežero iš Pearson oro uosto, kur jį pasitiko Kanados ministeris pirmininkas Jean Chretien, Ontario provincijos premjeras Ernie Eves, Toronto burmistras Mel Lastman bei kiti pareigūnai ir vyskupijų atstovai, iš viso 500 asmenų delegacija. Vienintelis lietuvis, į priėmimą pakviestas, buvo kun. Edis Putrimas, kaip "Air Canada" oro uosto kapelionas.

Atidarymo iškilmių-Mišių metu Parodų aikštėje dalyvavo arti 250,000 jaunuolių, kurie susirinkę kartu meldėsi, giedojo ir plojo Popiežiui praskrendant. Pasaulio jaunimo dienų kryžius, keliavęs po visą Kanadą, buvo įneštas per minią ir pastatytas scenoje. Po Mišių vyko koncertas, kuriame pasirodė vietinės muzikinės grupės.

Nuo pat pirmos dienos didieji Toronto dienraščiai ir visa žiniasklaida šį įvykį sekė, išsamiai aprašė, rodė Popiežiaus atvykimą, piligrimų dalyvavimą įvairiuose renginiuose. Buvo ir neigiamų atsiliepimų, bet į juos tuojau pat buvo reaguota. Bendra nuotaika buvo itin teigiama, maldininkai buvo šiltai priimti. Jų pozityvumas daug ką maloniai nustebino, o pats renginys irgi teigiamai nuteikė, net giliai paveikė. "The Toronto Sun" laikraštin pateko pranciškono Ričardo Lygnugario ir Geistauto Špogio nuotrauka. Tūkstantis dvasiškių įvairiose vietose Parodų aikštės rajone klausė išpažinčių.

Lietuviams maldininkams kasdien 10 v.r. Prisikėlimo parapijoje buvo Mišios, kurias aukojo vyskupas Paulius Baltakis, OFM, ir vyskupas Rimantas Norvila iš Lietuvos, kartu su 15 kitų kunigų. Po Mišių jaunimui vyko pokalbiai grupėse, pagal atskiroms dienoms skirtas temas. Po pietų vyko koncertai Parodų aikštėje, kiti renginiai, į kuriuos vykdami piligrimai savo jaunatvišku džiaugsmu darė gilų įspūdį net pašaliniams žmonėms, kaip rašė vietinė spauda.

Ketvirtadienį, liepos 25, lie-

(Nukelta į 2-rą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Demografiniai duomenys

Kanados gyventojų surašyme 2001 metais buvo surinkta daug įdomių duomenų, kurių dalį tik dabar, kompiuteriams juos išlukštenus ir įvairiai sugrupavus, StatsCan paskelbė žiniasklaidoje. Pirmoji demografinė naujiena, kuri daug ką baugina, tai kad Kanada kasmet vis labiau "sensta". Tai yra gyventojų amžiaus vidurkis (statistinė linija, kurios abiejose pusėse po lygiai žmonių; toliau žymimas *av*) padidėjo nuo 1901 m. surašymo iki 2001 m. beveik 15 metų (1901 m. *av* 22.7 metai, 1921 m. 23.9 metai, 1941 m. 27 metai, 1981 m. 29.6 metai ir 2001 m. 37.6 metai). Iš 30,007,095 Kanados gyventojų 2001 metais 5.7% buvo 0-4 metų amžiaus, 20.3% 5-19 metų, 36.8% 20-44 metų (ši grupė sumažėjo 2.2% nuo 1996 m.), 24.3% 45-64 metų (grupė padidėjo 2.8% nuo 1996 m.), 11.6% 65-84 metų ir 1.4% daugiau kaip 85 metų amžiaus. Pirmosios dvi ir paskutiniosios dvi grupės mažai pasikeitė per 5 metus, tačiau per pastaruosius 10 metų 80+ metų amžiaus grupė padidėjo 41.2%. Šiuo metu 932,000 kanadiečių yra daugiau kaip 85 metų amžiaus, iš jų 3,800 perkopę 100 metų slenkstį.

Provincijų ir teritorijų av statistika atrodo šitaip: Nova Scotia ir Quebec po 38.8 metus, New Brunswick 38.6 metai, Newfoundland ir Br. Columbia po 38.4 metus, Prince Edward Island 37.7 m., Ontario 37.2 m., Manitoba 36.8 m., Saskatchewan 36.7 m., Yukon Ter. 36.1 m., Alberta 35 m., Northwest Ter. 30.1 m. ir Nunavut 22.1 m. Per paskutinius 5 metus *av* labiausiai pakilo Newfoundland (+4.2 m.), mažiausiai Nunavut (+0.7 m.). Kanados žiniasklaida šį "senėjimą" komentuoja įvairiai. Vieni baiminasi, kad ilgainiui pritruks darbo jėgos ir jau dabar reikėtų pradėti įsileisti kuo daugiau darbingų ir jaunų imigrantų. Kiti ragina neskubėti išleisti darbingus į pensiją (kad sutaupius pensijų fondus), skatinti gimstamumą ir t.t. Tačiau yra ir raminančių balsų – visose labiau ekonomiškai bei intelektualiai pažengusiose

(Nukelta į 6-tą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Valstybės vadovas Italijoje

Lietuvos prezidentas V. Adamkus, viešėdamas Italijoje, š.m. liepos 17 d. išgirdo iš Italijos senato pirmininko Marcello Pera palankius žodžius – Lietuva esanti geriausiai pasirengusi tapti Europos sąjungos nare. Stojimo į euroatlantinę sąrangą procesas vyks 2003 metų antrąjį pusmetį, kaip tik tuo metu, kai Europos sąjungai pirmininkaus Italija, viena iš valstybių, įkūrusių Šiaurės Atlanto sąjungą (NATO) bei Europos sąjungos organizacijas. Su senato pirmininku Lietuvos prezidentas aptarė dvišalį bendradarbiavimą, kuris reiškiasi politinėje, karinėje ir kultūrinėje srityje. Dviejų dienų darbo vizito metu V. Adamkus susitiko su Italijos prezidentu C.A. Ciampi, ministeriu pirmininku S. Berlusconi ir Atstovų rūmų pirmininku P. F. Casini. Italijos vadovai tvirtai tiki, kad Lietuva bus priimta į Europos sąjungą (ELTA)

Susitarimas pasirašytas

Lietuvos seimo aštuonios politinės partijos š.m. liepos 17 d. pasirašė susitarimą dėl kovos su nusikalstamumu ir korupcija stiprinimo, nepaisydamos nepritarimo opozicinių partijų, kurios aiškina, kad tuo dokumentu bandoma pelnyti taškus prezidento rinkiminiame vajuje. Seimo pirmininkas A. Paulauskas, kvietęs partijas pasirašyti susitarimo dokumentą, teigia, kad tuo reikalu pasirašytas dokumentas kovą su nusikalstamumu ir korupcija iškelia į pirmaujančią atliktinų darbų vietą. Tikimasi, kad po susitarimo pasirašymo bus parengtas veiksmų planas, ir finansavimas kovai su čia minimomis negerovėmis nebus mažinamas, bet didinamas. Gediminas Vagnorius pastebėjo, kad susitarimas gali būti naudingas pačiai opozicijai – jei būtų pastebėti susitarimo principų nevykdymai, galima būtų "prigriebti" valdžią. (ELTA)

Nepigi narystė

Seimo Europos reikalų komitetas pateikė pasirengimo narystei į Europos sąjungą programą, pagal kurią valstybės biudžetas kitais metais turėtų skirti beveik 10 milijonų litų. Numatomos išlaidos: Europos s-gos teisyno išspausdinimas, Europos informacijos centro išlaikymas, dviejų nuolatinių darbuotojų Europarlamente atlyginimai, Lietuvos seimo delegacijos darbas Europos konvente, 25 parlamentarų mokymas pagal Didžiosios Britanijos ir Europarlamento programas, 12 seimo stebėtojų dalyvavimas Europarlamento veikloje, vertėjų skaičiaus didinimas ir kt. Seimo valdyba laukia frakcijų bei Biudžeto ir finansų komiteto pasiūlymų ir pastabų dėl 2003 m. parlamento išlaidų plano.

Paskutinė visuomenės nuomonės tyrimų centro "Vilmorus" apklausa rodo, kad 54% Lietuvos gyventojų palaiko jos narystę Europos sąjungoje, 21.1% balsuotų prieš. Apklaustieji dažniau nurodė, kad palankius nuomonės pokyčius ES atžvilgiu apsprenė žiniasklaidos patiekiama informacija, o nepalankius – blogėjantis gyvenimas, derybinės nuostatos dėl žemės ūkio, per dideli ES reikalavimai.

Brazauskas nekandidatuos?

Artėjant prezidento rinkimams, valdančiosios daugumos (socialdemokratų ir socialliberalų) politinėse stovyklose kyla neaiškumų bei nesutarimų. "Lietuvos ryto" žiniomis, dėl A. Brazausko svyravimų socialdemokratai verčiami dairytis į kitus kandidatus. Realiausi – du. Tai V. Andriukaitis ir Č. Juršėnas. Pastarąjį remia A. Brazauskas, o V. Andriukaičiui partija nesimpatizuoja, nors jis norėtų kandidatuoti. Seimo narys socialdemokratas G. Kirkilas pareiškė: "Esu už tai, kad A. Brazauskas prezidento rinkimuose nedalyvautų". Dar didesnį sąmyšį sukelia ir A. Paulausko pareiškimas, neva jis varžybose dėl krašto vadovo posto nedalyvausiąs.

Vetavo įstatymą

Prezidentas Valdas Adamkus liepos 21 d. vetavo seimo priimtas Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo pataisas. Jo nuomone, šis teisės aktas gali pažeisti piliečių konstitucinę teisę į privačią nuosavybę. Grąžindamas jį seimui pakartotinai svarstyti, V. Adamkus pasiūlė atidėti šio įstatymo įsigaliojimą iki 2003 metų balandžio 1 d., nes jo manymu būtina sulaukti Konstitucinio teismo sprendimo, ar savininkų nekilnojamojo turto nusavinimas ir perdavimas nuomininkams neprieštarauja Pagrindiam šalies įstatymui.

Paskyrė daugiau lėšų

Š.m. liepos pradžioje seimui patikslinus 2002 metų valstybės biudžetą, vyriausybė patvirtino papildomus lėšų padalinimus iš biudžeto. Daugiausia lėšų gavo švietimo (14.417 mln. Lt), valstybės valdymo, visuomenės apsaugos ir viešosios tvarkos sritys. Aplinkos apsaugai skirta 2.085 mln. Lt. Taipgi padidintos lėšos valstybės kapitalo investicijoms. Sumažinta parama Privatizavimo fondui. Pagal susitarimą su Krašto apsaugos ministerija, 5 mln. Lt suma iš dalies skirta karinių ir kelioninių laivų terminalo plėtrai finansuoti.

Prezidentas Čekijoje

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus buvo pirmasis užsienio valstybės vadovas, kurį priėmė prieš savaitę paskirtas Čekijos ministeris pirmininkas Vladimiras Špidla. Susitikinme

(Nukelta į 3-čią psl.)

Šiame numeryje

Nusibodusi giesmelė
Vadovavimas be polėkių – tik mažareikšmis užsiėmimas

Įspūdingos Pasaulio jaunimo dienos
Yra daug blogio, Kristus padeda mums pasirinkti gėrį

Braškant valstybės pamatams
Lietuva galėtų pasimokyti ir iš pavojų, gręsiančių Amerikai

Kodėl "žydšaudžių tauta"?
Kai jau viskas aprimo, jis į stribus įstojo

Tiesos ir melo varžybos
Atgaila bei prisipažinimas yra esminė reabilitacijos dalis

Mirštantis Sibiras
Kapitalistai pirmiausia nori būti saugūs

Darbšti tautinių drabužių audėja
Taip būna, kai įdedi daug laiko ir širdies

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com
PAP Registration No. 9408. CPM 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $170, paprastu paštu – $60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. Airmail overseas – $170, regular mail overseas – $60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.
We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.
VERIFIED CIRCULATION PAID

Braškant valstybės pamatams

POVILAS ŽUMBAKIS

"...Laws of Nature and Nature's God... unalienable rights... life, liberty and the pursuit of happiness..." (Gamtos įstatymai ir gamtos Dievas... neatimamos teisės... gyvenimas, laisvė ir laimės siekis...)

Iš Amerikos nepriklausomybės deklaracijos

Daugelis mūsų tautiečių, gyvenančių Amerikoje daugiau kaip 50 metų, dažnai neįvertina šios šalies. Neįvertina, nes nėra su ja susipažinę. Daugeliui nėra įdomi jos istorija, neįdomu, kas buvo šio krašto steigėjai ir kokia buvo jų pasaulėžiūra.

Gaila, mes iš Amerikos istorijos ir jos didžiųjų pradininkų galėtume daug ko pasimokyti ir netgi pritaikyti Lietuvos situacijai. Lietuva galėtų pasimokyti ir iš pavojų, gresiančių Amerikai.

Netgi mūsų žinovai, neįvertindami Amerikos steigėjų mąstymo ir pasaulėžiūros, laiko JAV konstituciją pagrindiniu jos dokumentu.

Svarbiausias Amerikos dokumentas

Konstitucijose būna surašytos krašto teisėtvarkos bei administracijos principai. Konstitucijoje turi būti aiškiai nurodyta, ko žmonės gali tikėtis iš valdžios, kokios teisės yra garantuotos kiekvienam gyventojui.

Norint suprasti Ameriką, jos kūrimąsi bei principus, pagal kuriuos kraštas klesti jau daugiau kaip 226 metai, būtina žinoti, kad JAV konstitucija yra tik tų principų teisėtvarkos išraiška, kuri kilo iš svarbesnio dokumento – pačios Amerikos gimimo deklaracijos – nepriklausomybės paskelbimo. Deklaracija yra kelrodis, konstitucija – kelio taisyklės.

Kiekvienais metais Ameriką mini liepos 4-ąją. Tai šventa diena amerikiečiams. Švęsti ją pradėjo 1776 metais, paraginti Benjamin Franklin'o. Šią šventę lydi triukšmingi paradai, suėjimai, koncertai. Erdvėje sužiba įvairiaspalvės šviesos.

(Amerikiečiai švenčia liepos ketvirtąją, nes tai buvo deklaracijos paskelbimo diena. Paruošta ji buvo liepos 2, o pasirašyta – tik 1776 m. rugsėjo 2 d.).

Užmiršti herojai – patriotai

Deja, juo toliau, juo labiau amerikiečiai tolsta nuo savo istorijos kamieno, nuo tų principų ir pasaulėžiūros, ant kurių buvo sukurta ši dinamiška valstybė. Daug iš gatvėje užklaustų amerikiečių nežinojo, kokia šventė yra švenčiama! Nuo ko išsilaisvino?... Kodėl sukilo? Kas sukilo prieš ką?... Iš dalies dėl to yra kaltos mūsų mokyklos – istorija yra pamirštas mokslas. Iš dalies tai yra gero gyvenimo pasekmė, nes gerai gyvenantys žmonės pamiršta sunkesnius laikus, tėvų bei prosenelių vargus ir pasiaukojimą. Yra ir dar gilesnė priežastis – tai liga, paplitusi Amerikoje – gal net nepagydomai.

Amerika sugebėjo paskelbti nepriklausomybę prieš galingiausią tų laikų valstybę – Britaniją dėl to, kad šiame krašte susiformavo ypatingi žmonės. Imigrantas iš Indijos – rašytojas Diniesh D'Souza pastebėjo: amerikietis – tai žmogus, pasitikintis savimi, nepriklausomas nuo kitų, tolerantiškas, kilnus, tikintis savo ateitimi! Amerikietis – optimistas. Tai žmogus, kuris labai skiriasi nuo kitų: nelaimingų, vergiškų, fatališkai nusiteikusių ir netolerantiškų.

Amerikos sukilėliai skyrėsi nuo kitų. Jie skyrėsi nuo prancūzų, kurie irgi sukilo prieš monarchiją po kelių dešimtmečių, įkvėpti amerikiečių. Jie suprato jiems daromą tolimos imperijos skriaudą. (Buvo daug ir labai pragmatiškų motyvų sukilimo pradžioje, pvz. mokesčių, administracijos, prekybos ir panašiais klausimais). Bet gal labiausiai jie skyrėsi nuo ankstesnių sukilusiųjų dėl to, kad juos vienijo tikėjimas į Dievą, iš kurio kyla žmogaus teisės. Tas tikėjimas jiems teikė stiprybę ir kitų toleranciją, netgi bedievių, atžvilgiu.

Tad tas ilgai brandintas nepriklausomybės dokumentas yra pats svarbiausias Amerikos demokratijos pamatas. Tai dokumentas, be kurio JAV konstitucija liktų be pamatų!

Ši deklaracija paskelbė pasaulio monarchijoms bei diktatūroms, kad atėjo nauji laikai, nauji žmonės, tikintys į aukštesnį autoritetą – Dievą, suprantantys įgimtas žmogaus teises. Tais laikais tų teisių niekas nesilaikė. Už jų skelbimą grėsė netgi pavojus gyvybei.

Revoliucinis principas: *"To secure these rights, governments are instituted among men deriving their just powers from the consent of the governed" (Laiduoti teisėms yra įsteigtos žmonių valdžios, kurių galios kyla iš valdomųjų sutikimo,* **Red.***).*

Visi žmonės yra lygūs prieš Kūrėją ir turi vienodas teises! Tų laikų politinėje struktūroje lygybė buvo negirdėtas terminas. Per amžius karaliai, princai, bajorai bei kiti didieji skelbė, kad Dievas parinko juos valdyti paprastus žmones. Apie lygybę nebuvo jokios kalbos. Net Anglijos teismuose, kuriuose buvo bandoma įvesti modernią sistemą, prisiekusiųjų komisijos buvo parenkamos iš to paties luomo žmonių kaip ir teisiamasis.

Lygybės bei kiekvieno žmogaus teisę į gyvybę, laisvę bei laimės siekimą paskelbimas buvo revoliucinis žingsnis. Prieš jį ilgai kovojo ir dar dabar kovoja karalijos, tironai, diktatoriai bei ... didieji ponai valdžiose, net demokratiškai išrinktose. Žmonių lygybė yra svetima sąvoka net 2002-siais. O 1776-siais – tai reiškė politinio ugnikalnio išsiveržimą.

Labiausiai sukrėtė Europos monarchijas paskelbimas principo, kad suverenitetas glūdi žmonėse, nekyla iš Dievo per karalius. Šis principas buvo ir yra pavojingas visiems, kurie mano, kad jie turi prigimtinę teisę "valdyti".

Hollywood'o istorija moko, kad amerikiečių patriotai sukilo prieš britus – vieningai, drąsiai ir kovingai. Mažai žinoma, kad tik trečdalis kolonijose gyvenančių žmonių buvo už sukilimą. Kitas trečdalis žmonių buvo labai nusiteikęs prieš jį. Likusi dalis žmonių, kaip ir visais laikais ir visada, buvo abejingi. Jie laukė momento, kada galės prisidėti prie tų, kurie laimės!

Šventa priesaika: "And in support of this Declaration, with a firm reliance on the protection of divine Providence, we pledge to each other our lives, our fortunes and our sacred honor" (Remdami šią Deklaraciją, tvirtai pasitikėdami dieviškosios Apvaizdos globa, mes pažadame vieni kitiems savo gyvybes, savo turtus, savo šventąją garbę. **Red.***).*

Kaip ir 1990-siais metais Lietuvoje, taip ir 1776-siais Amerikoje, atsirado daug didvyrių. Jie buvo tikri didvyriai, nepabūgę vesti abejojančių kaimynų į revoliuciją. Pasirašė 56. Pasirašydami jie žinojo, kad jeigu bus pagauti britų, bus pakarti. Jų turtas bus atimtas, jų šeimos ištremtos ar persekiojamos. Tačiau jie nepabūgo ir pasirašė.

(Įdomi istorijos detalė: Deklaracijos teksto autorius buvo Thomas Jefferson. Didžiausias nepriklausomybės skelbimo kurstytojas buvo John Adams. Abu jie mirė tą pačią dieną – 1826-ųjų liepos 4-tą dieną!).

Amerikos nepriklausomybės deklaracija aiškiai parodo gilų autorių pasitikėjimą Kūrėju. Trumpame dokumente Dievas yra minimas pakartotinai ("Nature's God", "Supreme Judge of the world", "reliance on the protection of divine Providence"). Tai pamatai, kurie šiandien nyksta iš amerikiečių širdžių, iš jų elito mąstymo. Turtas, hedonizmas, galybė... Tai veda Ameriką nuo jos pačios kamieno, nuo principų, dėl kurių jos pradininkai kovojo prieš nelygų priešą daugiau kaip aštuonerius metus.

Šis nutolimas nuo steigėjų pasaulėžiūros Amerikai yra pavojingesnis, nei bet kokie priešai, terorizmas ar bet kokie kiti pavojai. Amerika, kaip ir kitos didžiosios valstybės (imperijos), pradeda pūti iš vidaus... O tai atsitinka dėl to, kad yra tolstama nuo pradininkų idealizmo ir tikėjimo, kad ne žmogus, ne valdžios yra gyvenimo prasmės pagrindas. Yra tolstama nuo įgimtų svarbiausių bei pagrindinių savo teisių.

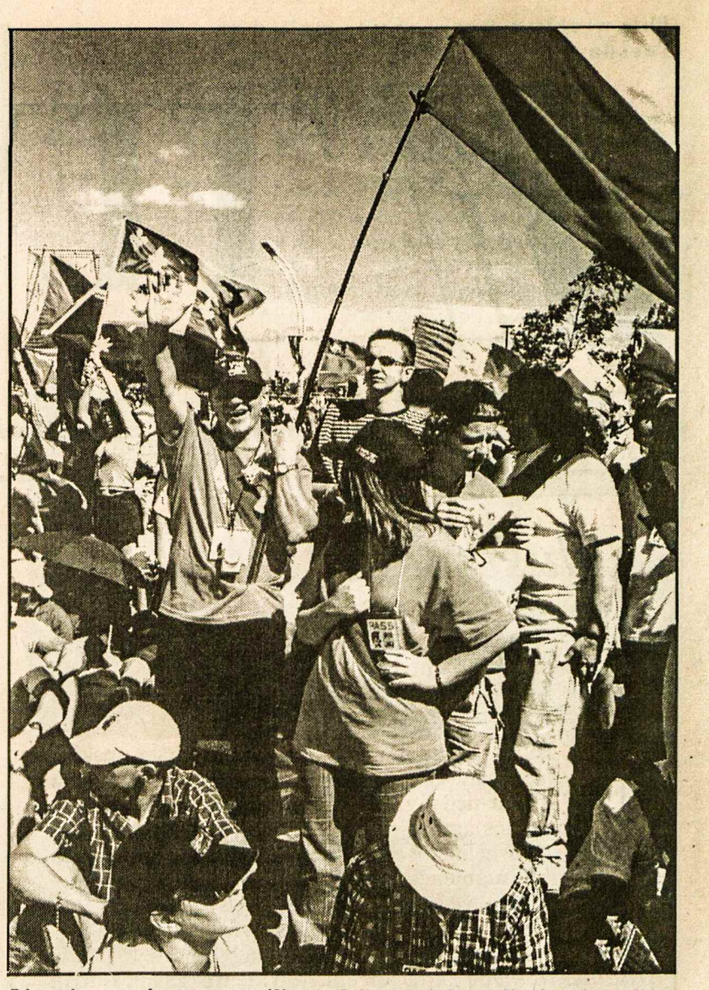

Lietuvių grupė su savo vėliava, dalyvavusi Pasaulio jaunimo dienų renginiuose **Nuotr. G. Paulionienės**

SPAUDOS BALSAI

Naftos teršalų grėsmė Lietuvai

Vokietijos savaitinis žurnalas *Der Spiegel* š.m. 24-toje laidoje rašo: "Lietuvių ir rusų aplinkos apsaugos organizacijos perspėja dėl galimos naftos katastrofos Baltijos jūroje. Lietuvos Palangoje įvykusioje aplinkos apsaugos 'Švarios Baltijos koalicijos' konferencijoje buvo nurodytas rusų naftos koncerno 'Lukoil' gręžimo ketinimas. Koncernas nuo 2003 metų norėtų eksploatuoti Krawzowskoje (D6) naftos telkinį. Tai grėstų Kuršių nerijai nuolatinė tarša, nes naftos telkinys yra tik 22 km nuo žemės juostos.

'Lukoil' tam prieštarauja: naftos tarša būtų galima daugiausia tik du su puse km spinduliu, todėl naftos teršalai Nerijos visai nepasiektų. Žemės juosta tarp Baltijos jūros ir Kuršių marių su supustytomis kopomis ir miškais, kuriuose vėl atsirado briedžiai, yra laikoma unikuniu, todėl jau dveji metai Nerija yra Unesco sąraše kaipo pasaulio kultūros palikimas. Naftos gręžimas taptų tarptautine problema – baiminasi Rusijos Aplinkos apsaugos ekologų organizacija: srovių kryptys šioje Baltijos jūros dalyje rodo, kad naftos liekanos gali būti išplautos į Lietuvos nerijos dalį. Daugiau negu pusė 97 km ilgio žemės juostos priklauso Lietuvai, kita dalis rusų Karaliaučiaus aptvarai. Tarp tų dviejų valstybių kyla ginčas: Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus oficialiai iš Rusijos reikalauja susipažinti su šia problema. Jis remiasi Baltijos jūros aplinkos apsaugos Helsinkio konvencija, pagal kurią Baltijos jūros pakrančių valstybės apie savo planus, kurie galėtų liesti kaimynus, informuotų".

Bevizės kelionės

Varšuvos savaitinis žurnalas *Politika* š.m. 26-toje laidoje rašo: "Rusijos federacijos seimo Tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas Dimitrij Rogozin (atkaklus rusų 'prieštaroristinės operacijos' Čečėnijoje, Europos taryboje bei Kurilų salų nuo japonų gynėjas) šį kartą pareikalavo patraukti žurnalistus ir politikus teismo atsakomybėn, jeigu jie viešai ragins atplėšti Rusijos federacijos dalį, turėdamas galvoje Karaliaučiaus srities gyventojams vizų įvedimą. Taip pat pabrėžė, kad Rusija 'nesusitrauks savo kailyje', jeigu Europos sąjunga 'užsinorėjo plėtros' (ilgi plojimai). Karaliaučiaus gyventojai, pagal Ragoziną, turi gauti tokias vizas, kokias 1971 m. turėjo VFR vokiečiai, važiuodami per VDR. Ir jokių uždarytų vagonų! 'Ar mes esame kažkoks kolektyvinis Leninas, kad mus reikėtų vežioti užplombuotuose vagonuose!? Tai mus įžeidžia! Ne tik Karaliaučiaus gyventojus, bet ir visus rusus. Tai mūsų teritorija ir turime teisę po ją važinėti kaip mums patinka' (plojimai)".

Toronto lenkų dienraštis *Gazeta* š.m. liepos 12-14 d. laidoje rašo: "Girto rusų kareivio, važiuojančio traukiniu iš Karaliaučiaus į Maskvą išdaiga pirmadienio vakarą sukėlė ant kojų Vilniaus specialias saugumo tarnybas. Pasak RNS agentūros, atvykęs į Vilnių 19-kos metų Vitalij Sumienkov painformavo Lietuvos pasienio sargybinius, kad traukinyje yra pakištas sprogstamosios medžiagos užtaisas. Kareivis tvirtino, kad apie tai sužinojo prieš išvažiuodamas iš Karaliaučiaus. Pasieniečiai užaliarmavo policiją ir kitas tarnybas. Iš trijų vagonų buvo evakuoti keleiviai. Vilniaus specialaus dalinio policininkai apieškojo visą sąstatą. Bombos vienok nerado.

Grįžtantį iš prie Baltijos jūros atostogų kareivį patikrino alkomatu. Išpūstame ore buvo 1.58 tūkst. dalis alkoholio. Traukinys išvažiavo į Maskvą tik antradienį 3.12 val. Taigi su penkių valandų pavėlavimu. Pasak Lietuvos pasienio sargybos, incidentas su kareiviu yra dar vienas argumentas už Rusijos piliečiams vizų įvedimą".

Pervežimo verslo rūpesčiai

Vokietijos mėnesinis žurnalas *Ost-West-Contact* š.m. birželio laidoje rašo: "Lietuvos automobiliais krovinių vežėjai pasiekė Europoje aukštą lygį ir duoda svarbų įnašą krašto ūkio plėtrai. Verslo plėtotė eina kartu su reikalingų pagrindinių įrengimų steigimu – galinių sustojimo vietų, aptarnavimo įrengimų, pakrovimo punktų ir tinkamu transporto parku. (...)

Ne vien lietuvius automobilių vežėjus pykdo ne tik per ilgas laukimas prie sienos, bet ir rusiškų bei gudiškų muitų problemos. Ryšium su Lietuvos parengties į ES 'Linavos' (Lietuvos nacionalinė vežėjų automobiliais asociacija)) pirmininkas mato pervažiavimo metu saugumo problemą. ES komisija patvirtino, kad Lietuvos susisiekimas, lyginant su ES teise, yra sėkmingas. Transporto klausimas yra laikinai baigtas. Lietuvos valdžia su reikalavimu įvesti pervažiavimui ribotą laiką iš esmės sutiko. Tačiau reikia pastebėti, sako Kondrusevičius ('Linavos' pirmininkas), kad krovinių pervežimo vieškeliais kaina greit prisitaikys prie ES lygio. Muitai, mokesčiai ir kiti mokėjimai greit bus panašūs. Susidarius tokiai padėčiai pervažiavimo laikas, tiesą sakant, bus mažiau svarbus. Jo pastangos gali greitai, be išimties, paskubinti ES darbą ir užsitikrinti pirmavimą Europos transporto versle".

R. Ozolas knygoje *2001-ieji – Lietuva* pastebi, kad "Linavos" vežėjų maršrutai siekia Kazachstaną ir kitas Azijos valstybes. **J.B.**

Savižudis ar herojus?

KUN. K. KAKNEVIČIUS

Savižudis – tai žmogus, kuris nevertina Dievo jam duotos gyvybės, kuris sutikęs sunkumus gyvenime, neima savo kryžiaus ir neseka Kristų, kaip Evangelija skelbia, bet sunaikina savo žemišką gyvybę, ieškodamas lengvo išėjimo iš savo nesėkmių. Žmogus, kuris nutraukia savo gyvybę, padaro didelę nuodėmę, kurią nusineša į amžinybę, į Dievo teismą.

Visai kitas reikalas, jei žmogus, savo veiksmu praranda savo žemišką gyvybę, savo didžiausią turtą, paaukodamas ją ne dėl savęs, bet dėl kitų. Toks žmogus gali būti ir amžinybėje nebaudžiamas, laikomas herojumi, nes nenorėjo nutraukti savo gyvybės, bet statė į didžiulį pavojų už kitus.

Evangelijoje yra Kristaus žodžiai: "Kas brangina savo gyvybę, tas praras ją, ir kas praranda savo gyvybę, tas laimės amžiną gyvenimą". Kitoje vietoje, Evengelijoje, Kristus įvertina gyvybę žodžiais: "Nėra taip didelės aukos pasaulyje, kaip paaukoti savo gyvybę už kitus". Dabartiniu metu skelbiama: savižudžiai, teroristai, fanatikai, žmogžudžiai, kurie turi būti sunaikinti.

Man būnant Romoje, "Angelicum" universitete, per moralės paskaitą iškilo "savižudžio" reikalas. Profesorius paaiškino: "Žmogus, kuris nevertina savo žemiškos gyvybės ir savo laisva valia dėl savo patogumo sunaikina save, yra savižudis. Neteisingai prie savižudžių priskiriami ir tie, kurie paaukoja savo gyvybes, statydami savo gyvybę į didelį pavojų už kitus". Kaip pavyzdį minėjo japonus, kurie per karą su lėktuvais krisdavo į priešo laivus. Jie nenorėjo savęs žudyti, bet savo gyvybę statė į didžiulį pavojų už savo draugus, savo tautiečius.

Kitas pavyzdys: karo metu sunkvežimis, pilnas kareivių, važiuoja per miestą. Iš ketvirto aukšto numetama granata į tą sunkvežimį. Vienas karys griūna ant tos granatos, kuri sprogsta, žūna tas karys, išgelbėdamas savo draugus. Tokie yra ne savižudžiai, bet herojai.

Prieš kelias dienas Lietuvių kolegijoje Romoje turėjome šv. Mišias už Kalantą, kuris susidegino Kaune. Kolegijoje buvo ir tokių, kurie sakė, kad neverta melstis už savižudį, tai nuodėmė. Pasinaudodamas ta paskaita, aš paklausiau profesorių, prie kurių priskiriamas susidegęs Kalanta ir paaiškinau visą istoriją apie Lietuvos okupaciją. Profesorius paklausė mane, ar jis dėl savęs susidegino. Man atsakius – ne, jis pasakė, jog Kalanta nenusižudė, bet savo gyvybę pastatė į didžiulį pavojų už kitus, taigi priklauso ne savižudžių, bet herojų grupei.

Taigi būkime atsargūs, niekindami ir teisdami taip pravardžiuojamus teroristus, kurie nepagaili nė savo dižiausio turto – gyvybės paaukoti už kitus. Palikime juos vertinti Dievo teismui.

Įspūdingos Pasaulio jaunimo dienos

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tuviai maldininkai po Mišių aplankė Anapilį, apžiūrėjo Lietuvos kankinių šventovę, Šv. Jono kapines, kas norėjo taip pat aplankė KLB muziejų-archyvą ir "Tėviškės žiburių" redakciją. Juos sveikino Anapilio klebonas prel. Jonas Staškevičius, parapijos tarybos pirmininkas Rimas Paulionis. Didelis būrys talkininkų gražiai papuošė didžiąją Anapilio salę, jiems patiekė J. Gurklienės paruoštus šiltus pietus. Maldininkams buvo įteikti dovanų krepšeliai su įvairiais ženkliukais, Naujuoju Testamentu ir *TŽ* naujausia laida bei *TŽ* 50-mečio leidiniu.

Šeši maldininkų autobusai išvyko prie Niagaros krioklio apžiūrėti šio ypatingo gamtos reiškinio. Vakare grįždami sustojo Hamiltone. Pasimeldę Aušros Vartų šventovėje, jie stiprinosi Jaunimo centre, kur šios apylinkės lietuviai irgi juos vaišingai priėmė su šilta vakariene. Dalis liko Toronte, dalyvavo Popiežiaus sutikime Parodų aikštėje.

Penktadienį po Mišių mieste vėl vyko PJD programa, o 5.30 v.v. lietuviai rinkosi prie traukinių stoties ir kartu ėjo į miesto rotušės aikštę Nathan Phillips Square, kur prasidėjo Kryžiaus kelias. Eisena vyko per University gatvę iki Royal Ontario muziejaus (prie Bloor g.). Daina ir žodžiu Kristaus kančią atkūrė apie 50 jaunuolių pagal tekstą, kurį parašė Popiežius Jonas Paulius II jubiliejinių 2000 metų proga. Katalikiškoji minia užplūdo University gatvę penktadienio vakare tris valandas užtrukusioms apeigoms, kurios prasidėjo 7.00 v.v.

Šeštadienį, atsisveikinimo ir padėkos Mišiose dalyvavo daug maldininkus globojančių šeimų, išklausė vyskupo R. Norvilos pamokslo, kuriame jis priminė, jog nepaisant, kad pasaulyje yra daug blogio, Kristus padeda mums pasirinkti gėrį. Jis palinkėjo visiems drąsos išsakyti savo nuomonę, nenuliūsti, nes Dievas visuomet yra šalia mūsų. Mišioms pasibaigus, vyskupams, Lietuvos vyskupijų atstovams ir grupių vadovams buvo padėkota, įteiktos dovanėlės, o jie taip pat apdovanojo torontiečius, dėkojo rengėjų komitetui bei visiems Toronto, Mississaugos ir Hamiltono parapijų lietuviams, juos priėmusiems.

Po Mišių maldininkams buvo paruošti užkandžių krepšeliai kelionei į Downsview Lands aikštę, kur vakare vyko vigilija su Popiežiumi. Giesmės, maldos ir pagaliau lietus jaunimą lydėjo per naktį. Visiems teko sušlapti Downsview laukuose; dalis grįžo į Prisikėlimo parapijos patalpas ir sekė Mišias salėje per televiziją. Ten susirinkusieji plojo pamatę Gintautą Dapkūną ir Gintautę Arlauskaitę, lietuviškai skaitančius Tikinčiųjų maldas šiose įspūdingose Mišiose, kuriose, manoma, dalyvavo 800,000 tikinčiųjų.

Jose Jonas Paulius II savo pamoksle priminė jaunimui neprarasti vilties, trečiajam tūkstantmečiui ryžtis būti evangelinių palaiminimų žmonėmis (people of the beatitudes). Jis paragino jaunimą nešioti jiems padovanotus medinius kryželius, nes tai darydamas jis ir taps pasaulio šviesa, žemės druska.

Maldininkai po visų iškilmių jautė, kad ši šventė jiems buvo nepamainomai svarbi. Užklausti jie pasisakė, kad jiems buvo be galo džiugu susitikti ne tik su katalikais bendraminčiais, bet ir su kitais lietuviais, su jais praleisti kiek tik galėjo laiko, būti kartu. O šventės stebėtojų negalėjo nepaveikti susirinkusio jaunimo entuziazmas, atvirumas, parodyta meilė Šventajam Tėvui ir jo dvasiniam ryžtui.

Toronto High Parke vietinio organizacinio komiteto surengtoje gegužinėje Pasaulio jaunimo dienų dalyviams lietuviams. Iš k.: L. Balaišis, vysk. R. Norvila, KLB pirm. R. Žilinskienė, ev. kun. A. Žilinskas **Nuotr. K. Baliūnaitės**

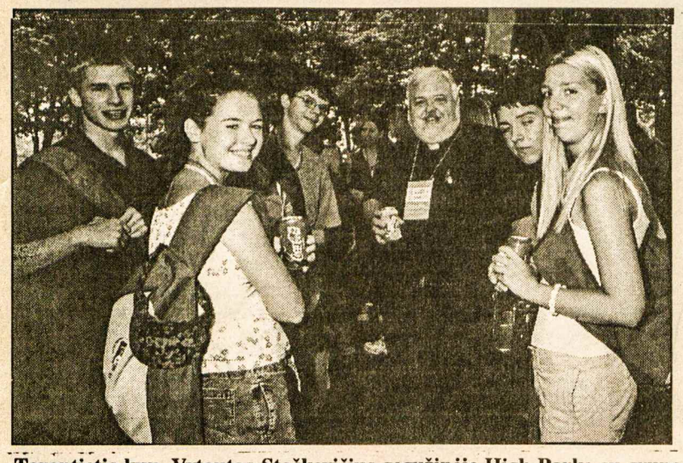

Torontietis kun. Vytautas Staškevičius gegužinėje High Parke su grupe lietuvių iš Lietuvos, dalyvavusių Pasaulio jaunimo dienose Toronte **Nuotr. K. Baliūnaitės**

AtA
JURC[illegible]PALIUI,
ilgamečiam Prisikėl[illegible]kredito kooperatyvo valdybos nariui mirus, reiškiame nuoširdžią užuojautą jo dukrai GIEDREI KAČINSKIENEI ir visiems artimiesiems –
Prisikėlimo kredito kooperatyvas

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Kambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

Kodėl "žydšaudžių tauta"?

A. GARMUTĖ

Grįžau iš tolimo šiaurės Lietuvos miestelio. Tvankus oras traukė nusnūsti ir taip sutrumpinti nuobodžią kelionę. Bet autobuso kaimynas pasirodė besąs šnekus, pagyvenęs inteligentas. Jis tol nenurimo, kol neįtraukė manęs į pokalbį. Tiesą sakant, aš labiau klausiausi nei kalbėjau. Kai kurios Nepažįstamojo mintys buvo savaip įdomios.

– Jūs matėt per televiziją prieš kelias dienas rodytą filmą, kuriame vokiečiai šaudė čigonus? – paklausė vyriškis.

– Mačiau. Epizodiškai. Nes nemėgstu baisybių.

– Atkreipėt dėmesį, kas šaudė?

– Taigi, kad kareiviai. Su ereliais kepurėse. Ir nė vieno civilio, talkininko!

– Ir kas iš to?

– Ogi šaudė kitoje valstybėje, ne Lietuvoje. Čia būtų buvę vietinių, talkininkų. Ir buvo. Atsimenu…

– Visa tai jau praeitis. Naftalinu dvelkia.

– Nieko panašaus. Stribai gyvi. Ir žydšaudžiai. Taigi jie – broliai dvyniai! To paties medžio vaisiai. Kaimyno sūnus, atėjus sovietams, tapo komjaunuoliu. Okupavus vokiečiams – žydšaudžiu. O vėl grįžus rusams – jis jau stribas – kaimynus į Sibirą trėmė! Pirmiausia išvežė savo geradarius. Mat su bėgančiais vokiečiais nepasitraukė, – jį čia viena moteriškė kaime išslapstė. Kai jau viskas aprimo, jis į stribus įstojo. Naktį su enkavedistais atvažiavo tos moteriškės išvežti. Tada ji liepė savo mažiems vaikučiams pasislėpti bulvių vagose, už kluono. Bet stribas viską iššniukštinėjo, surado vaikus, verkiančius susodino su tėvais ir seneliais į mašiną ir išvežė pas baltas meškas. Vaikai ten badu numirė, seneliai ir tėvas – taip pat, o motina grįžo. Stribą rado klestintį, gyvą, nenubaustą net už žydų šaudymą. Mat jis buvo nusipelnęs – savus, lietuvius, naikino. Tad ar ne broliai dvyniai? Siamo dvyniai. Dabar neva medžiojami stribai ar kokie ten KGB buvę agentai. O tie buvę stribai, autoritetingai įsitvirtinę visuomenėje ir valdžioje, brolių žydšaudžių neišduoda! Ir neišduos. Todėl mus ir vadina žydšaudžių tauta. O aš ir tamsta, ir šimtai tūkstančių mūsų eilinių piliečių niekuo dėti! Kodėl mums tokia dėmė, nešlovė? Kas šaudė, naudos iš to turėjo, o kas turi kentėti?

– Jūs sakote – naudos? Kokios?

– Materialios. Jeigu į stribus kai kurie vyrai stojo norėdami išvengti rusų armijos ir fronto, tai žydšaudžiams tokio pavojaus nebuvo – vokiečiai per prievartą armijon neėmė. Žydšaudžius – kaip magnetas – traukė žydų turtas! Ne paslaptis, kad vokiečiai jiems atiduodavo sušaudytų žydų daiktus, drabužius, indus, baldus. Pas mus miestelyje keli žydšaudžiai siautėjo. Girti šaudydavo žydų moteris, senelius, vaikus. Vapaliodavo, kad šaudant vaikus labai daug reikia išgerti samagono. Vis dėlto ne šuniukai. Ir juokdavosi, kaip išgaudavę žydų auksą, žadėdami juos išgelbėti. Auksą pasiimdavo, o žmones, be skrupulų, nuvarydavo į sušaudymo vietas. Baisus nužmogėjimas, neišpasakytas gobšumas. Žinau ir dabar, kur žydų sofa stovi…

– Tai kodėl nepasakot?

– Kam? Mėnulio delčiai? Ne mano reikalas: yra prokuratūros. Tardytojai. Teismai. Tik jiems ne tai rūpi. Sovietai nors dėl akių kelis žydšaudžius nuteisė, apšaukę juos banditais – partizanais. Dar JAV savo įtariamų piliečių kažkiek deportavo iš šalies. Teisuoliai. Mūsiškiams – kaip japoniškoms bežadžionėlėms – geriausia nieko nematyti. Nieko negirdėti. Nežinoti. Ko gero, kad neiškiltų aikštėn koks nors menamas didvyris… Kaip sovietų – Alfonsas Čeponis – jau toks išgarbintas buvo: jo vardu vadintos gatvės ir mokyklos. Gamyklos. Bareljefas, pamenu, paties rektoriaus kabinete kabėjo, o paaiškėjo – žudikas ir prievartautojas buvęs! Istorija kartais leidžia pasityčioti iš žmonių. Bet yla visuomet išlenda iš maišo.

Nepažįstamasis dar ilgai kalbėjo apie stribus ir KGB agentus. Pastarieji esą nedemaskuoti. Jie nesnaudžia – veikia kitų struktūrų pavidalu. Pogrindyje. Kaip Smetonos laikais komunistai.

– Jūsų nekankina praeities šmėklos? – netikėtai paklausė.

– Nė kiek. Jokių tironų struktūroms nepriklausiau. Ir nelaikau, kad mes neva kažkokie žydšaudžiai. Nesąmonė, paskleista tulžingų žmonių. Juk vokiečių niekas nevadina žydšaudžių tauta? Mes greičiau jau – išmarinamų pensininkų valstybė! Garbingų žmonių. Laiko padabintų sidabru.

Šv. Teresės šventovė Vilniuje, statyta XVII šimtmetyje

Mirštantis Sibiras

Didžiausi plotai neišnaudotų žemės turtų, nes trūksta darbininkų

DR. J. KUNCA

Sibiro taiga – didžiulė teritorija kiek didesnė už Europą ir JAV kartu. Ten yra 12% planetos miškų, didžiausi dujų ištekliai ir gerai neapskaičiuoti naftos šaltiniai. Sibire yra ir aukso, ir deimantų kasyklos. Tai gamtos turtais apdovanota sritis.

Sibirą rusai pradėjo kolonizuoti prieš 350 metų. Katarinos Didžiosios laikais mokslininkas ir Maskvos universiteto steigėjas Michail Lomonosov sakė: "Sibiras padarys Rusiją turtinga". Bet tie turtai yra po žeme, išskyrus miškus ir brangių kailių žvėrelius. Reikėjo darbininkų mineralų kasyklom. Šaltas Sibiro klimatas atbaido žmones. Buvo ten darbininkam mokamas didesnis atlyginimas. Valdžia Sibiran trėmė visokius priešininkus. O nuo Lenino laikų pradėta ten tremti visus, kuriuos komunistinė valdžia laikė savo priešais. Milijonai tremtinių badaudami ir šaldami kūrė naują Sibirą. Vien iš Lietuvos ten buvo nuvežta nemažiau 200,000 naujų vergų. Dar 100,000 lietuvių buvo kalinami vietos kalėjimuose, nužudyti arba krito partizanų kovose su okupantu.

Tremtiniai statė daug miestų ir įmonių. Prigorsko urano apdirbimo įmonė ir miestelis darbininkam su mokyklom, vaikų darželiais ir kitais patogumais buvo pastatytas tolimame Sibire. Ten kasamas šis mineralas ir paruošiamas atominėm raketom. Bet po S. Sąjungos subyrėjimo viskas apmirė. Darbininkų namų blokai stovi tušti be vandens, be langų ir be gyventojų.

Panašiai yra ir kitose Sibiro vietovėse. Šiaurėje beliko vos 40% gyventojų. Aukso ir deimantų kasyklos uždaromos ar jau uždarytos. Žmonės bėga į Vakarus. Sibiras miršta, ir tai gana staigiai. Tiesa "Gasprom" teberuošia mineralus, naftą ir dujas, bet žmonių skaičius nesulaikomai mažėja. Be užsienio pagalbos rusai neišgali tinkamai panaudoti tų žemės turtų.

Putino administracija buvo paruošusi planą Sibirui atgaivinti. Bet jis neįgyvendinamas. Vietoj to tik bilijonieriai kontroliuoja hidrokarbūrų gamybą. Ekonomijos ministeris German Gref, jau bene yra nurašęs Sibiro kolonizaciją. Jis sako, tai tik didelės išlaidos mažam valstybės iždui. Geriau viską palikti laisvai rinkai. Jei Gref nuomonė laimės, Sibiras liks be gyventojų, pagal tos srities viršininką Dračevsky.

Rusijos federacijos perspektyvos nekokios. Dabar ten gyvena 145 milijonai žmonių. Bet po dviejų kartų, pagal demografinius apskaičiavimus, jų liks tik 90 milijonų. O dar gal atkristi Kaukazo respublikos, gal ir Kazachstanas. Va, ir Rusija liktų tik vidutinio dydžio valstybė.

Valdžia palieka Sibirą kaip žemės turtų sandėlį, iš kurio galima nemokamai pasiimti ko tik reikia. Dabartinėmis sąlygomis toks Gref planas gal ir yra vienintelė išeitis. Juk Rusija Sibiro plėtotei pinigų neturi. Ji ir taip vos suduria galą su galu. Žmonių gyvenimas ten bent dukart sunkesnis nei Lietuvoj. Be to, yra dar viena gana didelė problema.

Gamta tuštumą visad užpildo. Sibiro milžiniški plotai, likę tušti, pritrauks kiniečius, kuriem trūksta erdvės. O ir japonam taip pat. Dar Mao supykęs kartą pasakė: Rusija turinti pasigrobus du milijonus km^2 jos žemių. Taigi ji bus pirmoji, reikalaujanti jas grąžinti, aišku, su palūkanom. Tame žemių dalinime norės dalyvauti ir Japonija. Azijiečiai yra kantrūs ir subtilūs politikai. Pirmiau jie modernizuos pačią Kiniją. Tai jau vyksta bene 20 metų, ji neužilgo tai pasieks, jei pavyks išlaikyti tvarką ir drausmę tos milžiniškos šalies viduje. Kinijos atveju diktatūra ir centro diriguojama ekonomika jai naudinga.

Vargu Vakarai skubės į Sibirą su didžiulėm investicijom, kol nebus tikri, kad Rusijoje jau galutinai demokratija yra įleidusi šaknis. Kapitalistai pirmiausia nori būti saugūs. O eksploatacija yra daugmetė investicija. Metų eigoje nepastoviame krašte daug kas gali pasikeisti. Kas žino, kas atsitiktų su investuotu kapitalu, jei valdžią perimtų radikali kairioji ar dešinioji diktatūra. Visi domisi Sibiro turtais ir norėtų jais pasinaudoti. Bet čia ta abejonė apie politinę Rusijos ateitį…

Putinas, nors ir KGB buvęs pareigūnas, tos organizacijos metodų iki šiol nevartoja. Greičiausiai to nemėgins prisibijodamas masinio pasipriešinimo. Bet pažangos ir reformų įgyvendinimas eina lėtai, per lėtai. Todėl jis siekia gerų santykių su Vakarais, kartais net nuolaidžiaudamas. Rusai ilgiausiai išgyveno marksistinę diktatūrą. Prie jos metodų jie pripratę. O atprasti ne taip jau lengva.

Sibiro ir demokratijos įvedimo problemos, be abejonės, vargins Maskvą dar ilgą laiką, per kurį nuo svetimų šalių agresijos bus priversta atsisakyti.

Tiesos ir melo varžybos

ANTANAS MUSTEIKIS

Po tuzino Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metų privalėtume tarti išsamų bei pagrįstą žodį apie buvusios okupacijos aukas ir narsų pasipriešinimą, bet Kovo 11 d. akto paminėjimo iškilmės Vilniuje mus sugrąžino į atgyventas tiesos ir melo varžybas. Tai rodo seimo pirmininko Artūro Paulausko – pagrindinio vertintojo kalba. Jos giluminė prasmė buvo išreikšta nomenklatūros bei apskritai komunistų kolaboravimo paneigimu. Į tai atsiliepę klausytojai bei žiniasklaidos skaitytojai sukritikavo paskaitininką, ir aš lenkiu savo galvą prieš juos, nes jie yra teisūs.

Kolaboravimas yra daugiaprasmis žodis, bet krašto okupacijos ir jai prieštaraujančių patriotų rėmuose jis reiškia bendradarbiavimą su priešu, tautos bei valstybės išdavimą. Beje, didžiajame Lietuvos kalbos žodyne, išleistame okupacijos metais, po žodžio "kola" sąmoningai praleistas "kolaborantas" (žr. VI tomas, 306 p., išspausdintas 1965 m., Vilnius, Politinės ir mokslinės literatūros leidykla). Propagandos mokslas šį nutylėjimą gali teisėtai laikyti tiesos iškreipimu bei jos priešybe – melu. O juo pagrįstas visas sovietinės okupacijos laikotarpis.

Subtiliai, nors dirbtinai, seimūnas paskaitininkas pristatė kolaboravimo ir patriotų pasipriešinimo problemą, kuri laikraščiuose išreikšta pora pastraipų. Tenka jas pakartoti.

Pirma, "išsaugojome viltį dar ir todėl, kad Lietuva ir tomis sąlygomis mokėjo išgyventi. Kai kas tai vadino kolaboravimu. Jeigu tai buvo kolaboravimas, tai daugumos mūsų žmonių kolaboravimas buvo be išdavystės".

Antra, "taip, jie statė namus, sodino medžius, tiesė kelius, statė mokyklas ir ligonines. Mūsų mamos gimdė vaikus, augino juos, auklėjo, leido į mokslus. Mūsų mokytojai juos išmokė skaityti knygas taip, kad sugebėtų suprasti ne vien tai, ką mūsų rašytojai rašė, bet ir tai, kas buvo rašoma tarp eilučių. Taip kolaboruodami dainavome – ir pasaulis krūptelėdavo nuo susižavėjimo, išgirdęs ir išvydęs kaip vienu metu tą pačią dainą darniai užtraukia keliasdešimties tūkstančių žmonių choras. Skambėjo ir rusiškos dainos. Bet skambėjo ir Maironio 'Lietuva brangi'" ir t.t.

Šias pastraipas seka ir trečioji – seimo pirmininko atsakas į kritiką. Jis pripažįsta, kas visiems savaime aišku, jog buvo ir išimčių, "kovojusių prieš lietuvių tautos laisvės dvasią", bet "dauguma žmonių, ištisos sovietinės kartos, gyvenę ir dirbę Lietuvoje, šioje kalboje buvo ne apkaltintos kolaboravimu, o iš esmės buvo reabilituotos nuo kaltinimų kolaboravimu".

Šiomis ir kitomis blizgančiomis bendrybėmis (be konkrečių duomenų) seimūnas sudarė įspūdį, jog turime būti dėkingi okupacinės valdžios režimui, vykdytam vietinių kolaborantų, už sudarymą palankių sąlygų, pvz. motinoms gimdyti vaikus, mokytojams juos mokyti, rašytojams kurti, bet nutyli, kad iš tikrųjų tas įspūdis slepia tikrovę, kuri tiesą laikė melu, o melą tiesa.

Seimūnas netarė nė žodžio, kad toji tikrovė neleido jo minėtai motinai, pagimdžiusiai vaikus, ramiai miegoti, nes ją kamavo "košmarinė" mintis: šią naktį ar rytoj apsilankys nekviesti "svečiai" ir "perkels" (ištrems) jos šeimą į Sibiro taigą "nemokamų atostogų"?

Seimūnas nutylėjo, jog jo minėti mokytojai privalėjo "pilietiškai" mokyti jaunimą "istorijos" – tvirtindami, kad sovietinė valdžia "išvadavo" mus nuo vadinamų "liaudies priešų", "buržujų", "kapitalistų" ir kitų "išnaudotojų", kai iš tikrųjų tai buvo ne išvadavimas, o pavergimas. "Išvaduoti" darbininkai tapo vergais okupuotose darbovietėse ir baudžiauninkais kolchozuose ir sovchozuose.

Žiniasklaida, vietinių kolaborantų "prieglauda", ragino garbinti Lenino, Stalino bei jų "pakalikų" stabus, o visose institucijose regimi ir neregimi darbuotojai (žvalgai) bandė kontroliuoti jų veiklą, nors kartais mokytojai ir viešai šnipinėjo, kurie jų mokiniai lanko šventovę. Bet to mūsų seimūnas neminėjo.

Vienu atžvilgiu vis dėlto jisai pagirtinas, nes iškėlė reabilitacijos klausimą (trečioje pastraipoje). Tik truputį keista, kai jis "reabilituoja" daugumą lietuvių, kurie niekad nekolaboravo su okupantais, nei buvo komunistų partijos nariai, bet nekalba apie tikrus okupacinio režimo talkininkus, kurių dalį aš paminėjau. Būtų svarbu žinoti, kiek tie kolaborantai tikėjo komunistiniu "rojumi", kiek jų be sąžinės graužimo tęsė "vyresniojo brolio" (rusų) propagandą, naudodamiesi nomenklatūrinėmis privilegijomis. Bet beveik niekas, kiek aš pastebėjau, nepripažįsta savo kaltės. O juk atgaila bei prisipažinimas yra esminė reabilitacijos dalis. Tad be jos ar galima kalbėti apie komunistų reabilitaciją?

Tenka apgailestauti, jog sovietinis paveldas tiesą maišyti su melu, kaip rodo šios pastraipos, tebėra gajus laisvoje Lietuvoje.

Savaitė...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

buvo aptartas Lietuvos ir Čekijos karo medikų bendradarbiavimas, išreikštas susidomėjimas ir toliau bendradarbiauti gynybos srityje.

Lietuva pageidauja plėsti ekoniminius ryšius su Čekija didinant prekybos apimtis ir skatinant aktyvesnę Čekijos investuotojų veiklą Lietuvoje. Čekijos premjeras pritarė, kad būtina stengtis plėsti ekonominius ryšius. Pernai Lietuvos eksportas į Čekiją sudarė 21 mln. JAV dolerių, o importas iš Čekijos – 85 mln. JAV dol. **RSJ**

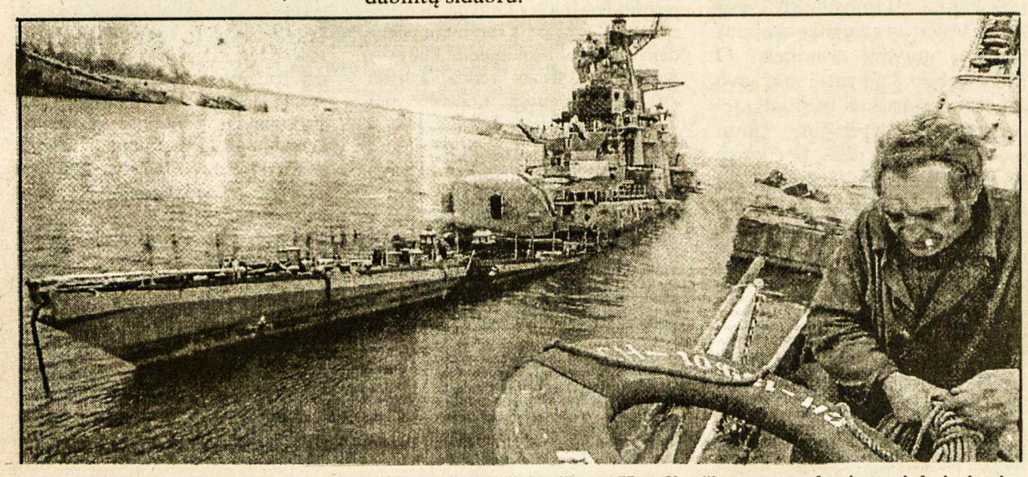

Rusijos povandeninių laivų ieškotojas "Slawny" neužšalančiame Karaliaučiaus uoste, kurį rusai, kaip ir visą Rytprūsių kraštą, po Antrojo pasaulinio karo laiko Rusijos dalimi

Rusai - tik vardas

Kokia Karaliaučiaus ateitis?

Europos sąjungai plečiantis į Rytus, vis daugiau pasigirsta balsų apie Karaliaučiaus (Rytprūsių) kraštą, kurį po Antrojo pasaulinio karo valdo Rusija. Kanadoje leidžiamas dienraštis *National Post* 2002 m. liepos 16 d. laidoje paskelbė platoką, viena būdinga nuotrauka pailiustruotą straipsnį *Russian in name only.* (Rusai – tik vardas). Straipsnio autorius Matthew Fisher pasakojimą pradeda apie Karaliaučiaus oro uostą, kurio pareigūnas, tikrinantis keleivių dokumentus, taria: "Čia ne Rusija, čia Kaliningradas"… Lauke taksistas nori, kad jam už patarnavimą būtų sumokama eurais, kuriais atsiskaito dauguma Europos sąjungai priklausančių valstybių. Ir oro uosto administracija skrydžių kainas pateikia eurais ar doleriais, bet ne rubliais. O automobiliai – tik vakarietiški.

Kraštas, turintis 10,000 kv. kilometrų, įsispraudęs prie Baltijos jūros šalia Lietuvos ir Lenkijos, oficialiai Rusijos dalis, bet iš tikrųjų savo geografine padėtimi ir ekonominiu tvarkymusi – europietiškas. O tai dar labiau ryškės, kai jo kaimynai taps Europos sąjungos nariais, kas gali netrukus atsitikti.

Autorius toliau pasakoja, kad Karaliaučius (Kaliningrad), anksčiau Koenigsberg buvęs šio krašto sostine, kad čia 800 metų gyvenną vokiškai kalbantys žmonės (nemini prūsų ir jų kalbos. Red.), kad po Antrojo pasaulinio karo kraštas patekęs į sovietų rankas; iš jo buvo išvaryti 110,000 vokiečių, atkeldinti rusai, ir kraštas tapęs Sovietų Sąjungos karine baze. Šiuo metu čia gyvena milijonas žmonių, Karaliaučiaus uoste stovi 30 povandeninių laivų, apie 40 kitokių karo laivų; krašte laikomos septynios divizijos karių.

Sovietų Sąjungai žlugus, kariuomenė buvo sumažinta, o krašto bendravimas su kaimynais žymiai padidėjo. Iš Lietuvos perkama mėsa ir pienas, iš Lenkijos drabužiai, iš Vokietijos automobiliai. Susikūrė stipri juodoji rinka, kur prekiaujama cigaretėmis, degtine ir benzinu. Į kraštą plūsta daug vokiečių apsidairyti savo senose tėviškėse, nusipirkti gintaro, pailsėti puikiame 50 km ilgio pajūryje. Ekonominio gyvenimo lygis

(Nukelta į 4-tą psl.)

DĖDEI IR KRIKŠTO TĖVUI

AtA

JURGIUI PALIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame Lietuvių katalikų mokslų akademijos nariui prof. dr. VIKTORUI VAIDOTUI PALIUI ir jo žmonai RAMUTEI PALIENEI –

J. R. Juodis,
Toronto Lietuvių Namų
pirmininkas ir valdyba

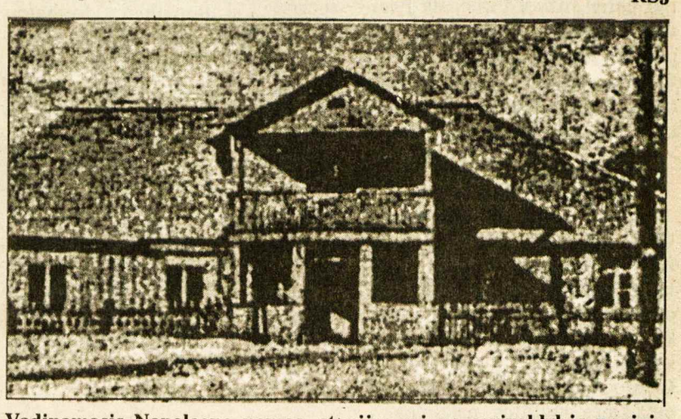

Vadinamasis Napoleono namas, stovėjęs rajono savivaldybės naujojo pastato vietoje Švenčionyse

Švenčionys mini 190 metų Napoleono žygio sukaktį. 1812 m. iš Vilniaus pro Švenčionis į Maskvą žygiavo Napoleono armijos dalis. Tais metais liepos 17 d. atvyko patsai Napoleonas į Švenčionis. Buvo apsistojęs porą dienų, ir tas namas vėliau vadintas Napoleono namu. Po Antrojo pasaulinio karo nugriautas, ir toje vietoje dabar yra savivaldybės pastatas. Nuotraukoje – "Napoleono kariai" Švenčionių gatve žygiuoja į Nalšios muziejų 2002.II.26 Nuotr. St. Tumėno

LAISVOJE TĖVYNĖJE

REIKĖS LAIKYTIS TVARKOS

Vilniaus miesto savivaldybė kovoja su nelegaliai dirbančiais ekskursijų vadovais (gidais). Vieną dieną per pusantros valandos buvo patikrintos 8 turistų grupės, iš kurių 3 vedė nelegalūs vadovai. Jiems buvo įteikti specialūs lankstinukai, nurodantys, kokia teisinė atsakomybė gresia už nelegalią veiklą ir kaip susisiekti su legaliai Lietuvoje dirbančiais turistų vadovais. Nesilaikantys nustatytos tvarkos bus baudžiami. Turistų vedžiojimo darbu užsiimantys privalo turėti Turizmo departamento išduotą gido pažymėjimą. Kaip ELTA pažymi, daugiausia šioje srityje nelegaliai dirbančių yra iš Lenkijos, Latvijos, Estijos. Jie globoja ir iš Suomijos atvykusius turistus.

NUOLAT LANKOMAS PAVILJONAS

Vilniaus Katedros aikštėje prieš metus įsteigtas paviljonas "Valdovų rūmų vartai" susilaukia labai daug lankytojų iš Lietuvos ir užsienio. Iš šio paviljono galima tiesiai patekti į Valdovų rūmų požemius. Per metus juos aplankė daugiau kaip 100,000 žmonių. Trečdalis iš jų aukojo Valdovų rūmų atstatymui. Kaip ELTA skelbia, surinkta 67,438.86 litų aukų. Žalgirio mūšio dieną (liepos 15) Australijos lietuvis dail. Petras Čepulis Valdovų rūmų paramos fondui įteikė $6,000 (JAV).

KAI UŽEINA KARŠČIAI

Poilsiautojų antplūdžiai Klaipėdoje prie keltų į Smiltynę rodo, kad būtina įsigyti naują modernų keltą, pareiškė bendrovės "Smiltynės perkėla" direktorius A. Žukauskas. ELTOS pranešimu, liepos 13-14 d.d. savaitgalį vien sekmadienį perkelta apie 37,000 keleivių, 3,000 automobilių, 35 autobusai, 25 sunkvežimiai. Iš viso per tą savaitgalį buvo perkelta apie 90,000 žmonių, surinkta keliasdešimt tūkstančių litų, atlikti 346 keltų plaukimai. Pažymima, kad tą savaitgalį automobilių spūstys buvo susidariusios prie Palangos ir Šventosios.

NEPASITIKIMA PARTIJOMIS

Tyrimų centro "Vilmorus" š.m. birželio 6-9 d.d. atliktos apklausos duomenimis, iš 1005 apklaustųjų 685 pasisakė nepasitikį politinėmis partijomis. Priežastys: 36.1% teigė, kad partijos daug žada, bet nieko nepadaro, meluoja bei nevykdo programų; 18.1% įsitikinę, kad partiečiai dirba tik savo naudai; 17.8% mano, kad partijų nariai, užuot dirbę, tik pjaunasi ir barasi; 9.1% partijomis nepasitiki, nes joms nerūpi paprastas žmogus. Politinės partijos taipgi kaltinamos susiskaldymu, korupcija, nenaudingumu ir t.t.

(ELTA)

MUZIKOS MONOPOLIZACIJA?

Prof. Saulius Sondeckis, Lietuvos kamerinio orkestro meno vadovas ir vyriausiasis dirigentas, ELTOS pranešimu, š.m. liepos 8 d. žurnalistams pranešė, kad laikinai sustabdo savo kūrybinę, koncertinę ir visuomeninę veiklą Lietuvoje, protestuodamas prieš muzikinės kultūros naikinimą – valdžios sumanymą panaikinti Lietuvoje vaikų muzikos mokyklas, Trakų festivalį, Vilniaus plokštelių studiją ir kt. Esą taipgi nepriimtina Valstybinės filharmonijos administracijos veikla – sovietmečio palikimas. Paskyrus G. Kėvišą Operos ir baleto teatro vadovu, visas Lietuvos muzikinis gyvenimas patenkąs į vieno žmogaus rankas, ir tokia monopolizacija esanti pavojinga Lietuvos muzikinei kultūrai.

Kitą dieną po šitokio S. Sondeckio pareiškimo Lietuvos kultūros ministerė Roma Dovydėnienė sakė sieksianti, kad maestro Sondeckis tęstų savo darbą Lietuvoje, nors Valstybinės filharmonijos gen. direktoriaus pavaduotojos Rūtos Prusevičienės teigimu, S. Sondeckis gal tik vieną mėnesį per metus būna Lietuvoje.

ŽIV STATISTIKA

Naujausiais Lietuvos ŽIV (AIDS) centro duomenimis, šiuo metu valstybėje nustatyti 592 ŽIV užkrėsti asmenys. Iš jų – 61 moteris ir 531 (90%) vyras. Iš užkrėstųjų 78% arba 462 užsikrėtė vartodami intraveninius narkotikus, kiti (10% ir 9%) homoseksualių ir heteroseksualių lytinių santykių metu. LGTIC žiniomis, daugiausia ŽIV užkrėstų asmenų šiuo metu atlieka bausmę Alytauts kalėjime, 165 gyvena Klaipėdoje, 109 – Vilniuje, po 15 – Kaune ir Mažeikiuose, 11 – Druskininkuose, 7 – Šiauliuose, 5 – Panevėžyje, 25 – kituose Lietuvos rajonuose, o 25 – ne Lietuvos piliečiai.

METŲ MOTERIS

Liepos 23 d. baigėsi "Visuotinių moterų rinkimų 2002" balsavimas, išrinktos trylikos nominacijų nugalėtojos. Pirmą kartą Lietuvoje vykusius tokius rinkimus surengė kino platinimo firma "Acme filmai" ir interneto vartai "sala.lt". Metų moters titulą laimėjo Kristina Butrimienė-Brazauskienė, šiemet ištekėjusi už ministerio pirmininko Algirdo Brazausko. Labiausiai Lietuvoje nusipelniusia moterimi pripažinta Alma Adamkienė, organizuojanti labdaros veiklą vaikams. Labiausiai užsienyje garsinanti Lietuvą laikoma operos solistė Violeta Urmanavičiūtė-Urmana; labiausiai verta Lietuvos prezidentės posto – seimo narė Kazimiera Prunskienė; stilingiausia – Alma Adamkienė. Geriausia moterų organizacija pripažintas Moterų informacijos centras už lygių galimybių kovą.

TURISTINIS FILMAS

Vilniuje liepos pradžioje išleistas skaitmeninio formato DVD filmas *Lithuania,* kuriame pristatomos Lietuvos tradicijos, unikalus istorinis palikimas, moderni dabartis ir gamtovaizdžiai. Jis sudarytas anglų ir prancūzų kalbomis su poraštėmis rusų, japonų, suomių, vokiečių ir ispanų kalbomis. Pusvalandžio trukmės filme yra labiausiai lankytinos krašto vietos bei atokiau nuo pagrindinių turistinių maršrutų slypintys atradimai. Filmas išleistas privačiomis lėšomis, bendrovės "Vilnius on Video".

SUMAŽĖS NEDARBAS

Darbo ir socialinių tyrimų instituto duomenimis, per pastaruosius 5-6 metus sparčiai augęs nedarbo lygis gali pradėti mažėti ir 2007 m. sudaryti 6.6 – 8.4%. Rezultatai priklausys nuo to, kur pasuks dalis šiuo metu darbo biržoje užsiregistravusių bedarbių – ar į oficialią, ar į neoficialią darbo rinką, rašo LGTIC. O tai priklausys nuo sąlygų smulkiam verslui vystyti palankumo. Taip pat paslaugų sektoriaus plėtrą sustiprintų moterų dalyvavimą ekonominiame gyvenime.

RSJ

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel. 905 383-9026

154 Darlington Dr. Hamilton, Ontario L9C 2M3

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS**

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIIMAME:

352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL 905 648-9176

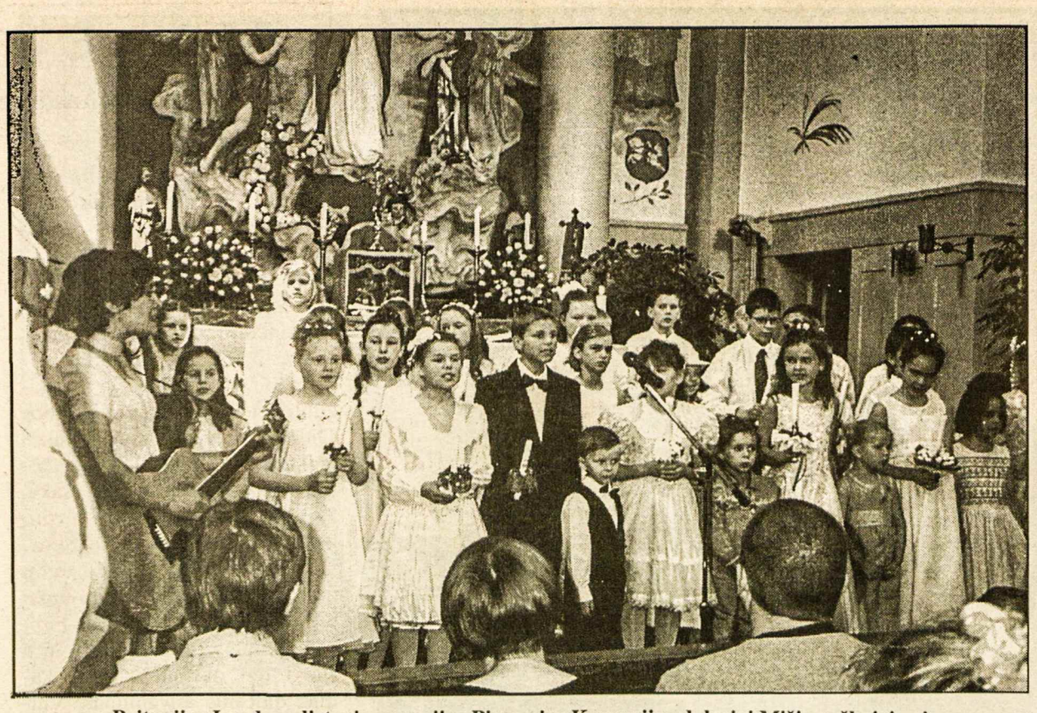

Britanijos Londono lietuvių parapijos Pirmosios Komunijos dalyviai Mišias užbaigia giesme

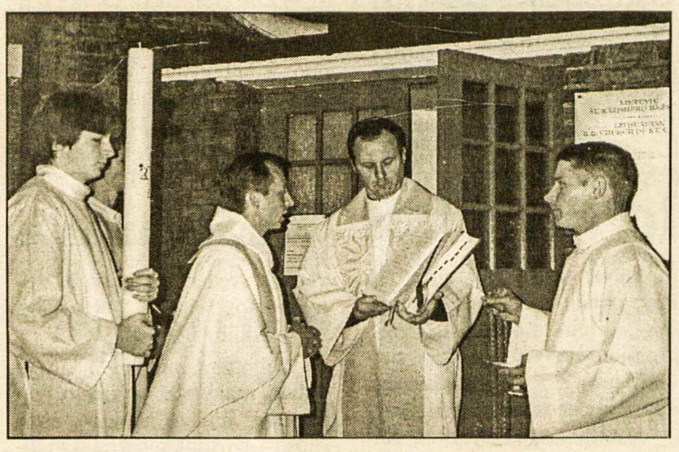

Velykų ugnies šventinimas lietuvių šventovėje Londone. Antras iš kairės – kun. Petras Tverijonas. Viduryje kun. Petras Smilgys

Lietuviai Britanijos Londone

Pirmoji parapijos stovykla ir kitos iškilmės. Trejos Mišios sekmadieniais. 30,000 lietuvių

STASYS KASPARAS

Lietuvių Šv. Kazimiero parapija Anglijoje birželio 1 dieną į savo metraštį įrašys jai gyvybiškai svarbaus įvykio pradžią – pirmosios stovyklos Lietuvių sodyboje, kuri truko keturias dienas. 65 skirtingo amžiaus skirtingi žmonės skirtingai stovyklavo. Stovyklą organizavo klebonas kun. Petras Tverijonas. Jam talkino kun. Virgilijus Poškus, studijuojančio filosofiją Washington katalikų universitete, seselė Dominique-Marija, Šv. Jono vienuolijos narė, studijuojanti teologija Rimmonte Prancūzijoje.

Pramoginė stovyklos dalis buvo jungta su paskaitomis, Mišių šventimu, Švč. Sakramento adoracija. Buvo stengiamasi, kad nebūtų persūdoma rimtumu, griežta dienotvarke. Pailsus visi būriuodavosi prie didžiojo stovyklos laužo. Ir tada jau neišsiskirstydavosi iki ankstyvo ryto – dainuodavo ir muzikuodavo.

Pirmoji Komunija

Šiais metais Pirmosios Komunijos šventė įvyko birželio 23 d. Skaičius – 25, tiek buvo vaikučių. Tėvai su jais, giminėmis ir visi kiti maldininkai sausakimšai užpildė šventovę ir šalia esančią parapijos svetainę. Tėvai džiaugėsi gražiai pasipuošusiais vaikais ir Mišių liturgijos nuostabiomis giesmėmis. Vaikai skaitė savo parašytas maldas, kurios buvo tokios noširdžios, paprastos ir atviros.

Po Mišių vaikai, tėveliai, giminės sugužėjo į Lietuvių sporto ir socialinį klubą, kur šventė tęsėsi besivaišinant Dievo duotomis žemiškomis gėrybėmis ir vaikai savo tėvelius linksmino įvairiais būdais. Ką tik įsisteigęs vaikų liaudies dainų ir šokių būrelis pasirodė labai iškilmingai. Parapijos klebonas mokė vaikus jau seniai pamėgtų dainų ir žaidimų. O vaikai, paklausti, kurią dainą dažniausiai dainuoja klebonas, visi vienbalsiai atsakė: "Aleliuja". Šventės užbaigai – bendri šokiai...

Sekmadieninė mokykla

Jau dveji metai veikia parapijos sekmadieninė vaikų mokykla. Ją globoja klebonas kun. Petras Tverijonas, užleisdamas savo klebonijos kambarius sekmadieniais. Dirba kelios mokytojos su 30 nuolatinių mokinių. Jų galėtų būti daug daugiau, bet yra problema su tėvų turimais darbais, nes daugeliui iš jų tenka sekmadieniais dirbti. Mokykla turi savo vaikų chorą, jau bando dalyvauti su savo giesmėmis sekmadieniais per pamaldas.

Istoriniai pasikeitimai

Greitai prabėgo treji metai, kai Londono lietuviškojo Šv. Kazimiero parapijoje įvyko pasikeitimai. Kun. Petras Tverijonas iš Mažeikių perėmė parapijos administravimą iš Tėvų Marijonų vienuolijos. Ne tik įvyko istoriniai pasikeitimai parapijos gyvenime, bet ir Londono lietuviškoji bendruomenė išaugo į niekuomet nenumatytą skaičių – 30,000 jaunų lietuvaičių. Tad padaugėjo vestuvių, krikštynų, sekmadieniais vyksta trejos pamaldos 9 val., 11 val. ir 18 val. jaunimui.

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED

Member Broker, 67 First Street Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemės Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,

pirkimo ir pardavimo atstovę.

Ji mielai jums patarnaus.

Darbo tel. 705-445-8500

Namų tel. 705-429-6428

Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com

Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

Įžiebkim žiburius!

Tėviškės žiburiai prigeso
Pučiant žverbiems vėjams iš rytų.
Sustingo mintys, atšalo širdys,
Niūrioj padangėj nesimato
pragiedrulių.

Kas įžiebs vilties ugnelę šventą?
Gal tiktai senelio drebanti
ranka?
Jaunuoliams nemadinga,
viršūnėms nenaudinga,
Kryžkelėj paklydę stovim tamsoje.

"Gerieji pranašai" nesnaudžia ir
nemiega,
Užliūliuoja naivuolius pažadais
saldžiais –
Išloši aukso puodą, kris mana iš
dangaus,
O alkani vaikeliai duonelės dar
palauks.

Bet sukluskim, varpai jau gaudžia
Ir pakeltos rankos "Tėve mūsų"
maldai šaukia,
Suklupę pasimelskim, įgausime
tvirtybės,
O Aukščiausiojo palaima lydės
mūs Tėvynę.

O. Packevičienė,
Marijampolė

Rusai - tik vardas

(Atkelta 3-čio psl.)

krašte kyla. Bet visa tai gali netrukus pasikeisti. Lietuvai ir Lenkijai įsijungus į Europos sągą ir NATO, Karaliaučiaus krašto ateitis bus nebeaiški. Europos s-ga į šį kraštą gali pažiūrėti kaip į "Trojos arklį", per kurį į Vakarus nelegaliai keliaus įvairių tautybių žmonės. O Maskva bijo, kad rusai nuo savo šalies bus visiškai izoliuoti, jei negaus laisvo praėjimo. Šiuo metu jie laisvai juda, bet kartu su jais kasdien plūsta nemažai nelaukiamų ateivių, norinčių patekti į Vakarus. Kasmet apie devynis milijonus žmonių peržengia Lietuvos ir Rytprūsių sieną. Karaliaučiaus srities problemoms Kremlius šiuo metu skiria ypatingą dėmesį. Rusijos prezidentas V. Putin paskyrė Dmitri Rogozin, dūmos narį nacionalistą, specialioms pareigoms Europoje – atstovauti Karaliaučiaus sričiai. V. Putin siekia, kad būtų sukurtas 260 km ruožas – koridorius per Lietuvą į Gudiją, kuriuo rusai galėtų laisvai judėti. Tačiau šitam planui nei Lietuva, nei Lenkija, nei Europos sąjunga nepritaria.

Įdomu ir tai (straipsnyje pažymima), kad Karaliaučiaus gyventojai jaučiasi esą daugiau europiečiais nei rusais ir tiki, kad jų likimas priklausys nuo Vakarų. Sergei Cherchulin, ūkininkas, sako: "Aš esu rusas, bet kai aš nuvažiuoju į Rusiją, ten jaučiuosi skirtingas nuo ten gyvenančių. O mano vaikai niekada nėra Rusijoje buvę"... Niekas dar nežino, kaip ta Karaliaučiaus problema išsispręs. Kremlius turi elgtis atsargiai, nes panaši problema glūdi ir Kurilų salose, kurias nori atgauti Japonija. **Snk.**

SU ŠTURMU

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

LĖKTUVU arba LAIVU

905•271•8781

PETRAS ŠTURMAS

Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvos vyčių 25-ta kuopa, veikianti Klyvlande prie Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos, gegužės 17-19 d.d. globojo šios organizacijos Amerikos vidurio centro rajono suvažiavimą. Jame dalyvavo 5-kių kuopų atstovai. Penktadienį, gegužės 17, vyko susipažinimo vakaras Comfort Inn viešbutyje, kur dalyvavo ir svečių. Šeštadienį, gegužės 18, vyko suvažiavimo posėdžiai. Jiems vadovavo Vidurio centro rajono valdybos pirm. Pr. Petkuvienė. Suvažiavimą sveikino dvasios vadas kun. G. Kijauskas, SJ, ir Klyvlando kuopos pirm. R. Marks. Po to pranešimus padarė Vidurio centro rajono pirm. Pr. Petkuvienė, iždo reikalais kalbėjo R. Marks ir kultūros komiteto J. Baltrus. Lietuvos vyčių centro valdybos pirm. R.A. Martin pranešė apie metinį vyčių suvažiavimą, įvyksiantį rugpjūčio 1-4 d.d. Čikagoje. Taipgi buvo pranešta, kad suvažiavime dalyvaus prel. A. Bartkus, Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos Romoje rektorius. Organizacijos "Pagalba Lietuvai" pirm. R. Juškaitė-Švabienė pranešė, kad nuo 1990 m. iki šių metų kovo mėn. gauta 1,000,883 dol. aukų iš dosnių rėmėjų. "Pagalba Lietuvai" turi 4-rias programas: medicinos fondą, seminarijos fondą, Gailestingosios motinos Teresės globos bei benamių fondą ir Vilniaus amatų centro fondą. Po pietų vyko kėgliavimo varžybos, kuriose pirmą vietą laimėjo Klyvlando kuopa. Vakare Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje vyko iškilmingas pokylis ir kėgliavimo laimėtojų apdovanojimai. Sekmadienį, gegužės 19, Dievo Motinos šventovėje Mišias atnašavo kun. G. Kijauskas, SJ. Vyčiai organizuotai su vėliavomis dalyvavo pamaldose. Po jų salėje vyko vaišės ir atsisveikinimai.

Lenkija

A.a. Julija Tupčiauskaitė-Želepienienė, energinga Lenkijos lietuvių veikėja, 73 m. amžiaus, mirė balandžio 19 d. Ščecine. Laidotuvėse gausiai dalyvavo Ščecino miesto ir vaivadijos tautiečiai, delegacija iš Kauno, vadovaujama miesto tarybos atstovo V. Senvaičio, Ščecino miesto tarybos atstovai, Mislibožo (Solingeno) delegacija, Ukrainiečių draugijos atstovai. Ant gėlėmis ir vainikais apdėto kapo buvo gėlių ir nuo Lietuvos ambasados Varšuvoje. Perskaitytas ambasados laikinojo atstovo J. Degučio raštas su nuoširdžiais užuojautos pareiškimais.

Velionė yra kilusi nuo Šakių. Bebaigianti gimnaziją, būdama 19 m. amžiaus, su motina buvo ištremta į Krasnojarsko kraštą Sibire. Brolis buvo Lietuvos partizanas. Sibire ji ištekėjo už tremtinio Jono Želepienio. 1957 m. Želepieniams pavyko išvažiuoti į Lenkiją, Ščecino miestą. Čia kaip tik tuo metu prasidėjo Lietuvių visuomenės kultūros draugijos skyriaus veikla, kurion Želepieniai įsijungė. J. Želepieniui tapus šio skyriaus pirmininku, ši veikla labai pagyvėjo. Daugiausia jo pastangomis pradėta rūpintis Dariaus ir Girėno paminklo apsauga bei globa Pščelnike. Buvo taipgi organizuojamos šiems Lietuvos didvyriams pagerbti iškilmės, nepaisant Lenkijos ir ťarybinės Lietuvos valdžių sprendimų bei trukdymų. J. Želepieniui mirus, skyriaus pirmininke buvo išrinkta velionies žmona Julija. Ji toliau rūpinosi šio skyriaus gyva veikla. Velionė paliko sūnų gydytoją, dvi dukteris; viena jų sukūrusi lietuvišką šeimą, persikėlė gyventi į Kanadą.

(*Aušra*, 2002 m. 10 nr.)

Ukraina

Krymo lietuviai Velykų šventi buvo suvažiavę Jeltos mieste – gražioje šventovėje dalyvavo Mišiose. Po jų visi susirinko į šventovės salę, kur ilgai lietuvių kalba pabendravo. Buvo taipgi perskaitytas vysk. Pauliaus A. Baltakio, OFM, velykinis sveikinimas, išdalinta įvairi lietuviška literatūra bei informacija. Į Krymo lietuvių draugiją įstojo naujų narių.

Pasaulio lietuvis, 2002 m. 6 nr.

Britanija

Lietuvių sodyboje prie Londono birželio 2-3 d.d. vyko Pavasario šventė, sutraukusi apie 400 svečių iš įvairių Britanijos vietovių. Daugiausia tai buvo jaunos lietuviškos šeimos. Ta proga kun. P. Tverijonas, Londono lietuvių parapijos klebonas, suorganizavo katalikiško savaitgalio stovyklą. Jam į talką atėjo kun. V. Poškus. Stovykla turėjo dienos ir vakaro programas. Vakarai praėjo prie laužo su dainomis ir pasirodymais. Sekmadienį, birželio 2, Mišias atnašavo ir pamokslą pasakė kun. V. Poškus, iškeldamas tėvų atsakomybę ir meilę vaikams. Giedojo Londono lietuvių parapijos dainininkų grupė. Po pamaldų vyko įvairūs žaidimai jaunimui. Svečias klaipėdietis S. Donskovas, pasižymėjęs dainininkas Lietuvoje, visą valandą dalyvius linksmino dainomis. Publika vis prašė daugiau padainuoti. Programa vakare baigta bendromis dainomis sodybos patalpose.

(*Europos lietuvis*, 2002 m. 8 nr.)

Australija

Lietuvių sąjungos klubo Geelonge metinis susirinkimas įvyko birželio 2 d. Gailių sodyboje. Jam vadovavo klubo pirm. J. Gailius ir sekretoriavo V. Mačiulis. Pirmiausia buvo prisiminti ir tylos minute pagerbti neseniai mirę klubo nariai V. Paškevičius, G. Zabinskienė ir kiti seniau mirę. Po to buvo perskaitytas praeito susirinkimo protokolas. Pirm. J. Gailius valdybos veiklos pranešime paminėjo, kad prieš susirinkimą valdybos posėdyje buvo svarstyti savitarpio pagalbos bei labdaros reikalai. Narių skaičiui smarkiai retėjant, net du trečdaliai iškeliavo amžinybėn. Valdyba nutarė siūlyti susirinkimui nutraukti šią veiklą. Archyvinę medžiagą ir kasos knygą perduoti Lietuvių archyvui Adelaidėje. Iždo reikalais pranešimą padarė V. Mačiulis. Išde dar esama 12,000 dol. Valdyba siūlė šiuos pinigus pervesti į Australijos lietuvių fondą, o gautas palūkanas skirti vaikams našlaičiams Lietuvoje. Po to vyko diskusijos, ir po jų nubalsuota veiklą sustabdyti. Tačiau slaptu balsavimu dauguma susirinkimo dalyvių pasisakė, kad palūkanos pirmiausia turėtų būti skiriamos Geelongo lietuvių jaunimo organizacijoms, o joms užsidarius, tokios pajamos atitektų Australijos lietuvių jaunimo sąjungai. Susirinkimas baigtas tradicine kavute.

Mūsų pastogė, 2002 m. 25 nr.

J. Andr.

BPL Import/Export

SIUNTINIAI į LIETUVĄ

SKAMBINTI

Petras Brasas

(905) 383-1650

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 43 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%	Asmenines nuo	6.50%
santaupas	1.00%	nekiln. turto 1 m.	5.40%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%		
INDĖLIAI:			
30 dienų indėlius	1.25%		
180 dienų indėlius	1.25%		
1 m. term. indėlius	2.00%		
2 m. term. indėlius	3.10%		
3 m. term. indėlius	3.35%		
4 m. term. indėlius	4.10%		
5 m. term. indėlius	4.60%		
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%		
1 m. ind.	2.35%		
2 m. ind.	3.35%		
3 m. ind.	3.60%		
4 m. ind.	4.35%		
5 m. ind.	4.85%		

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ

TINKLALAPIS: www.talka.net

Darbšti tautinių drabužių audėja

Pasikalbėjimas su Aldona Bobėnaite-Vaitoniene, jau daugiau kaip 50 metų gyvenančia Kanadoje, Toronto mieste, audžiančia gražius tautinius lietuvių drabužius

– Kur Jūsų tėviškė?

– Lazdijų miestelis Lietuvoje.

– Kaip toli buvo nuo jūsų Seinai?

– Apie 20 kilometrų. Iki buvusios demarkacijos linijos – 9 km. Pavažiavus plentu iš Lazdijų į pietus – Buniškių kaimas. Atrandi nuo plento nuimtą tiltą. Už jo – lenkų kareivių garnizonas ir lenkų okupuota Lietuva. Dešinėje – Galadusio ežeras. Per vidurį to ežero ėjo demarkacijos linija. Toliau už demarkacijos linijos – Punskas, Seinai, Suvalkai.

– Kurioje mokykloje mokėtės?

– Lazdijų valstybinėje gimnazijoje baigiau 7 klases. Tai anksčiau buvusi Seinų "Žiburio" gimnazija. Lenkams užėmus Seinus, buvo atkelta į Lazdijus.

– Tai ten mokyklos direktorius buvo žymus Lietuvos pedagogas Antanas Masionis. Ten gimnazijoje buvo mokytoja Salomėja Nėris. Ten gimnaziją baigė labai žymus partizanų vadas Adolfas Ramanauskas iš Kybartų kaimo. Jis buvo Amerikoje gimęs ir mažas su tėvais grįžo į Lietuvą. Ar jūs tuos žmones pažinojote?

– Salomėja Nėris, girdėjau, nemėgo Lazdijų. A. Ramanauskas baigė gimnaziją žymiai anksčiau, kai aš dar buvau maža mergaitė. Gimnazijos direktorius A. Masionis buvo labai mokinių mylimas ir vokiečių kalbos mokytojas. Iš jo esame gavę daug praktiškų patarimų gyvenime. Daugelį jų panaudojome traukdamiesi iš tėvynės nuo komunizmo ir gyvendami jau tremtyje. Iš tėvynės išėjome mudvi su sesute Danute. Ji gyvena Montrealyje ir yra juostų bei tautinių drabužių audėja.

– Kada, kur ir kaip susidomėjote tautinių drabužių audimu?

– Baigus gimnaziją Eichštete 1946 m., Freiburge atsidarė V. K. Jonyno vadovaujama mokykla, kur buvo ir audimų (tekstilės) skyrius. Tame skyriuje audimo teoriją dėstė dail. A. Tamošaitis, praktikos darbus – Anastazija Tamošaitienė. Jie buvo mano mokytojai. Audimo skyriuje buvo įvairių tautybių studentų, nes tai buvo DP mokykla. Piešimą dėstė dail. V. Kasiulis, akvarėlę – dail. A. Galdikas, braižybą – Kmitas, vokiečių kalbą – H. Nagys, prancūzų – A. Čipkus-Nyka Niliūnas, anatomiją – dr. Kaunas. Vėliau kai kurie dalykai audimo skyriuje buvo nutraukti, kad studentai turėtų daugiau laiko audimui. Mokykloje mokiausi nuo 1946 iki 1949 m. Nebaigusi formaliai mokyklos, išvykau į Kanadą. Ypač esu dėkinga A. Tamošaitienei, su kuria teko daugiausiai dirbti. Jos priežiūroje išaudžiau jai 14 prijuosčių. Ten būdama išaudžiau taip pat šešis tautinius drabužius. Tai buvo, sakyčiau, mano profesijos pradžia.

–Kiek darbo valandų užima Jums išausti tautinį drabužį?

– Niekada neužsirašiau, kiek laiko užima. Prie vienų daugiau darbo, prie kitų mažiau. Audžiu, kol išaudžiu.

– Tai kiek esate išaudusi tų drabužių?

– Iki šiol esu išaudusi per 800, nes kitur niekur nedirbau, tik namuose.

– Kurie drabužiai patinka Jums labiausiai: žemaitiški, suvalkietiški, aukštaitiški?

– Iš tikrųjų neturiu nė vienos srities drabužių, kurie būtų išskirtinai arčiausiai širdies. Man jie visi patinka. O labiausiai tie, kurie pasižymi spalvų ir raštų deriniu. Taip būna, kai įdedi daug laiko ir širdies. Tokie audiniai pasidaro kaip tavo vaikai. Kartais pasiseka geriau, kartais blogiau. Tautinis drabužis kiekvienam skirtingai patinka. Kartais, kai į vieną kita negali nė žiūrėti, kitai šokėjai yra pats gražiausias.

– Ar Jums neatrodo, kad tautiniai drabužiai vasarą yra sunkūs, ypač eitynėse ir šokiuose?

– Tautinių drabužių sunkumas priklauso, iš kokių siūlų jie yra išausti. Šiaurės Amerikoje austi drabužiai yra lengvi. Šia tema yra nemaža diskutuota ir rašyta spaudoje, todėl gal neverta kartoti.

– Ar esate turėjusi mokinių?

– Taip, esu pramokiusi penkias moteris austi, bet tik viena užsiima šiuo amatu šalia kitų darbų.

– Jūs aprengėte daugelį jaunimo tautiniais drabužiais. Paveldėjote iš A. Tamošaitienės ne tik audimo techniką ir kūrybą, bet ir darbštumą bei meilę jiems.

– Jūsų austus drabužius dėvėjo jaunos mergaitės, vėliau jos pasidarė jaunos mamytės ir tuos pačius drabužius dėvi dabar jų dukrytės, senelių dukraitės. Tie drabužiai vis gražūs ir džiugina tėvelius ir senelius, kai jaunimas scenoje šoka ar žygiuoja kitų tautų jaunimo gretose.

Ačiū už pasikalbėjimą.

Bronius Krokys

ALDONA BOBĖNAITĖ-VAITONIENĖ, tautinių lietuvių drabužių audėja

Žemaitis, pamynęs meška – skulptoriaus V. Grybo (1933 m.) statula Raseiniuose **Nuotr. G. Kurpio**

PASTABOS IŠ LIETUVOS

Poeto Bernardo Brazdžionio laidotuvės

JUOZAS KOJELIS

Žinia apie Poeto mirtį privačiu keliu Lietuvą pasiekė vos jam mirus – liepos 11, 9.30 val. vakare Lietuvos laiku. Oficialūs pranešimai nakties metu atėjo iš JAV LB Švietimo tarybos pirm. Dalilės Polikaitienės ir Pasaulio lietuvių bendruomenės pirm. Vytauto Kamanto. Liepos 12 apie tai jau visa Lietuva žinojo ir kalbėjo.

1989 gegužės 23 jau buvau Lietuvoje, kai Brazdžioniai pirmą kartą nuo išvykimo atskrido į Vilnių. Tada mačiau su kokia meile jį sutiko tauta. Dabar apie Poeto ligą tauta žinojo, ir jo mirtis nebuvo netikėta. Daugelyje vietų vyko albumo *Poetas Bernardas Brazdžionis grįžta į Lietuvą* sutiktuvės, kur apie jo sveikatą buvo prisimenama, nors, kaip ir pats Poetas, tauta turėjo viltį. O gal? Bet stebuklas nebeįvyko. Kas ypatinga, kad daugelis užuojautą reiškė vieni kitiems, tarsi būtų iškeliavęs tos pačios šeimos narys. Šeštadienį, VII.13, daugelis laikraščių pirmuosiuose puslapiuose skelbė Poeto nuotraukas, spausdino jo eiles ir nekrologus. Pasirodė LRS pirm. Valentino Sventicko pranešimas, Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus užuojauta "velionio artimiesiems, lietuvių rašytojų bendruomenei, visiems Lietuvos ir išeivijos lietuviams". Panašią užuojautą pareiškė ir premjeras Algirdas Brazauskas.

Poeto balzamuotas kūnas atvežamas į Lietuvą ir liepos 28 atskrenda žmona Aldona, sūnus Algis ir dukraitės – Dalytė ir Birutė. Rožinis bus kalbamas, gedulingos šv. Mišios aukojamos ir atsisveikinimai vyks Vilniaus ir Kauno katedrose. Liepos 31 laidojamas Petrašiūnų kapinėse prie Kauno.

Teisingumo komisija

Liepos 17 *Lietuvos aide* pasirodė tokia žinutė: "Teisingumo komisija renkasi į šeštąjį posėdį. Šiandien Vilniuje prasidės tris dienas truksiants 6-asis Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti posėdis, kuriame bus pristatyti 14 mokslinių tyrimų sovietų ir nacių okupacinių režimų nusikaltimų temomis

Kaip pranešė komisijos sektoriatas, posėdyje dalyvaus komisijos nariai iš JAV, Izraelio, Vokietijos ir Lietuvos. Posėdyje savo tyrimus ir išvadas pristatys dviejų pakomisių-sovietinio okupacinio režimo nusikaltimams Lietuvoje įvertinti ir nacių okupacinio režimo nusikaltimams Lietuvoje įvertinti – atstovai. Trečiadienį komisija bei Švietimo ir mokslo ministerija pasirašys susitarimą dėl holokausto ir genocido švietimo Lietuvoje gairių. Pasak pranešimo spaudai, tai dar vienas šių dviejų institucijų projektas, kuriam pagrindą davė prieš porą metų pasirašyta bendradarbiavimo sutartis ir sėkmingas jos įgyvendinimas. Tarptautinė komisija nacių ir sovietų okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti buvo sudaryta 1998 metais prezidento Valdo Adamkaus dekretu".

Jeigu tai būtų iš tikro "teisingumo komisija", kiekvienas geros valios lietuvis turėtų džiaugtis ir "nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti" komisiją sveikinti. Deja, šia komisija pasitikėti negalima. Tiesa ir teisingumas mėgsta dienos šviesą, o ši komisija šviesos vengia. Reikia manyti, kad komisijos sekretoriatas komisijos sudėtį žino, bet pavardžių neskelbia. Kodėl? Manau, pavardės parodytų, kad dauguma komisijos narių nei tautine kilme, nei pilietybe su Lietuva ryšių neturi. Organizuojant tą "tarptautinę komsiją" 1998, buvo minimos kai kurios pavardės, bet vėliau buvo pasikeitimų, papildymų.

Ar koks autoritetas vienus komisijos narius atleidžia, kitus patvirtina? Ar yra kažkokia organizacinė tvarka, taisyklės? Niekas nežino. Pranešime sakoma, kad Mokslo ir švietimo ministerija turėjo su ta "teisingumo komisija" pasirašyti kažkokį susitarimą. Neaišku, ar pasirašė, jei pasirašė, tai su fantomu.

Nors buv. Izraelio ambasadorius Oded Ben Hur ir labai nedraugiškas Baltijos valstybėms, tačiau 1997 pasakė šventą tiesą, kad apsivalymas "yra Lietuvos vidaus reikalas". Dabar "valytojai" vargu su švariais skudurais atkeliauja iš JAV, Vokietijos, Izraelio, Rusijos.

Dar vienas klausimas "tarptautinei komisijai" būtų: kodėl iš tyrinėjimų išjungti buvusių įvykių liudininkai ir dalyviai? Ar baiminamasi, kad jie nepaliudytų tiesos? Kai ką ir aš galėčiau paliudyti. "Teisingumo komisija" tiesos neturėtų bijoti. Pernai su "apskrito stalo" konferencijomis ta komisija lyg bandė išeiti į viešumą, bet vėl pasitraukė į šešėlį. Pasirodė neskaidri.

Darbai ir dienos

Tai "acta et commentationes Universitatis Vytauti Magni". Prieš karą VD un-to Humanitarinių mokslų fakultetas leido metraštį ar neperiodinį leidinį *Darbai ir dienos*. Pirmasis numeris pasirodė 1930. Okupacijų metais leidimas buvo sustabdytas. Neseniai išėjo 30-tas numeris, skaičiuojant nuo 1930 metų. Numeris be galo įdomus jau vien dėl to, kad prieškario nepriklausomos Lietuvos valstybinio gyvenimo klausimus ir šie tiek išeivijos darbus aptaria daugiausia okupacijos sąlygomis išaugę istorikai. Išeivijos viešuomenė turėtų su tuo leidiniu susipažinti. Yra tikrai puikių studijų, bet kai kuo reiktų ir suabejoti.

Didelio veikalo sutiktuvės

JERONIMAS ŠALČIŪNAS

Liepos 3-iąją Marijampolės P. Kriaučiūno bibliotekos mažoji salė buvo sausakimša. Čia susirinko miesto šviesuoliai, patriotinių organizacijų nariai, aktyvūs dvasingų renginių dalyviai. Tarp jų – tie, kurie patys patyrė gulagų pragarą. Domino pristatoma knygos *Antikomunistinis kongresas ir tarptautinis Vilniaus visuomeninio tribunolo procesas* II dalis (928 psl.) Sudarė V. Zabiela ir V. Raudeliūnas (I dalį *Antikomunistinis kongresas* – dr. A. Anušauskas). Leidykla "Ramondi" Marijampolėje, spaustuvė "Spindulys" Kaune. Svečius iš sostinės su dalyviais supažindino PKTS Marijampolės skyriaus tarybos pirmininkas V. Raibikis.

Organizacinio komiteto pirmininko pavaduotojas seimo narys P. Jakučionis sakė, jog tai enciklopedinė knyga pagal apimtį ir turinį. Joje – medžiaga apie komunistinių režimų nusikaltimus užgrobtuose kraštuose. Tuos nusikaltimus autentiškai paliudijo nukentėjusieji iš įvairių Europos ir kitų šalių. Kongresą sušaukusios 4-rios politinių kalinių ir tremtinių organizacijos labai tausojo gautas lėšas ir tikisi, kad knygą gal pavyks pateikti Frankfurto mugei.

Tribunolo pirmininkas V. Zabiela išsamiai supažindino su leidinio privalumais ir pastangomis telkiant tribunolui kompetentingus teisininkus net ir iš JAV, Izraelio, Japonijos, Kanados (viršeliuose švyti 24-rių atstovautų šalių pavadinimai). Didelis laimėjimas, kad knyga išleista ir angliškai bei numatoma išversti į rusų kalbą. Pasidžiaugta, kad Lietuva pirmoji suruošė tokį forumą ir paskelbė nuosprendį komunizmui. Sukauptais dokumentais galės pasinaudoti būsimieji tribunolai. Tie dokumentai įrodo, kad komunizmas – nusikalstama doktrina.

Profesorė O. Voverienė motinų ir piliečių vardu nurodė, kad antikomunistinis tribunolas turi didžiulę reikšmę Lietuvai, Europai, pasauliui. Knygoje atsispindi tautos kančios ir... nužmogėjimo apraiškos. Dėl neregėto komunistinio sadizmo praradome trečdalį gyventojų. Šiurpina neleistinai niekinti žuvusiųjų partizanų kūnai, o iš nėščios motinos kerziniu batu išspaustas kūdikis čia pat įmetamas į degančio namo liepsnas. Todėl sukaupti puslapiai mus įpareigoja kovoti prieš bet kokią tironiją.

Profesorius A. Tyla pabrėžė, jog ši knyga – tribunolo rezultatas ir mūsų sąžinės ataskaita. Suminėta daug pavyzdžių apie komunistinių režimų nusikaltimus ne tik mūsų Tėvynėje.

Vilniuje gyvenantis politologas V. Bražėnas kalbėjo, kad šios knygos dėka dalyvaujame komunistinio melo laidotuvėse. Ją įsigydami tapsime garbės knygnešiai.

A. Lukša visus ragino šia knyga pasinaudoti kaip ginklu. Jis ginklu pavadino ir laikraštį *Tremtinys,* kurį pats redaguoja. Kvietė jį užsisakyti siekiant pakelti II pusmečiui smuktelėjusį prenumeratų skaičių.

Noriai atsakyta į susirinkusiųjų pateiktus klausimus. Solidų leidinį tiesiog išgrobstė būsimieji skaitytojai. Šitaip atsiliepta į aktualias pasisakiusiųjų mintis. Ne veltui nusipirkusieji kantriai laukė eilėse, kol pirmajame lape atsirado visų šešių vilniečių parašai.

Pranciškonas iš Lietuvos su gitara, dalyvavęs įvairiuose Pasaulio jaunimo dienų renginiuose Toronte **Nuotr. G. Paulionienės**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

VI Europos teatro sąjungos festivalyje *EuroThalia*, kuris vyko birželio pabaigoje Slovakijos sostinėje Bratislavoje, dalyvavo ir Lietuvos valstybinis dramos teatras su W. Shakespeare tragedija *Richard III*. Veikalą režisavo Rimas Tuminas. Vaidino Vytautas Grigolis (*Ričardas*), Aldona Janušauskaitė, Dalia Michelevičiūtė, Rimantė Valiukaitė, Jurga Kalvaitytė, Vytautas Tomkus, Vytautas Rumšas, Evaldas Jaras, Vaidotas Martinaitis ir kt. Festivalyje buvo parodyta 11 spektaklių, po vieną iš Lietuvos, Portugalijos, Vengrijos, Gruzijos, Slovėnijos, Kroatijos, Prancūzijos, Slovakijos, D. Britanijos ir Vokietijos. Europos teatro sąjunga, įsteigta 1988 metais, vienija 34 teatrus iš 22 Europos valstybių. Lietuva jai priklauso nuo 2001 metų. Ši organizacija skatina keitimąsi spektakliais, sceniniais veikalais, aktoriais bei režisieriais, organizuoja teatro festivalius.

Oskaro Milašiaus, poeto, filosofo ir diplomato, gimimo 125-tosioms metinėms paminėti gegužės pabaigoje įvyko dviejų dienų konferencija. Konferencija buvo rengiama jo giminaičio Nobelio premijos laureato Czeslaw Milosz gimtinėje Šeteniuose. Joje pranešimus skaitė Lietuvos ir Lenkijos literatūros tyrinėtojai, istorikai, filosofai, vyko literatūros ir muzikos vakarai, naujai "Baltų lankų" leidyklos išleistos Cz. Milosz poemos *Pameistrys*, skirtos O. Milašiui, sutiktuvės. Konferencijos rengėjai – Lenkijos "Pogranicze" fondas, Cz. Milosz gimtinės fondas ir Kauno Vytauto Didžiojo universitetas. Iškilmingas minėjimas, skirtas šiam O. Milašiaus jubiliejui, taip pat vyko birželio 5 d. Vilniuje, Lietuvos valstybiniame dramos teatre.

Prancūzų kalba rašęs lietuvių kilmės poetas ir dramaturgas Oskaras Milašius gimė 1877 m. gegužės 28 d. Čerėjos dvare, dabartinėje Gudijoje. Mokėsi Paryžiuje, 1920-1925 m. buvo Lietuvos atstovas Prancūzijai, vėliau – atstovybės patarėjas. Mirė 1939 m. Prancūzijoje. Išleisdino kelis eilėraščių rinkinius (*Nuopuolių poema, Septynios vienatvės, Pradmenys* ir kt.), tris dramas viduramžių ir Biblijos temomis, romaną *Meilės įšventinimas*, filosofinių etiudų. Į prancūzų kalbą išvertė lietuvių liaudies dainų ir pasakų, savo poezijoje naudojo lietuviškus motyvus.

Rita Bieliauskaitė, Vokietijoje gyvenanti lietuvaitė dainininkė vis dažniau pasireiškia Vakarų Europos scenose. Pavasario sezono metu sopranas R. Bieliauskaitė su olandų "Nieuw ensemble" grupe dainavo Olandijos Amsterdame ir Utrechte. Su Koelno kameriniu orkestru ir choru Koelno trinitorių šventovėje ji atliko Angelo partiją G. F. Haendelio oratorijoje *La Resurrezione*. Miesto laikraštis, pristatydamas kūrinį, išspausdino palankų straipsnį, pavadintą *Haendelio muzikoje Liuciferį nugali Angelas* su lietuvaitės dainininkės nuotrauka. Hamburge ji dainavo soprano partiją J. S. Bacho *St. John's Passion,* kartu dalyvaujant Hamburgo berniukų chorui. Keletą kartų dalyvavo Venecijoje klasikinės ir naujosios muzikos koncertuose. Vilniuje, muzikų šeimoje, augusi Rita Bieliauskaitė muzikos studijas baigė Vokietijoje, šiuo metu gyvena Koelno mieste.

Režisieriaus Ėimunto Nekrošiaus teatro "Meno Fortas" aktoriai birželio 12-13 dienomis vaidino W. Shakespeare tragediją *Macbeth* Atėnų antikiniame 3000 vietų amfiteatre po atviru dangumi. E. Nekrošiaus režisuotas spektaklis buvo oficialus Graikijoje vykstančios Kultūros olimpiados dalyvis. Vilniečius į Atėnus pakvietė vieno didžiausių Europoje festivalio *Hellenic* vadovai. Per 45 festivalio gyvavimo metus jo programoje yra dalyvavę žymūs meno pasaulio atstovai, kaip operos solistai Maria Callas, Luciano Pavarotti, baletmeisteris Rudolf Nurejev ir kt. Spektakliui po atviru dangumi buvo specialiai suprojektuota scena. Šviesos ir garso technika Akropolio kalvos papėdėje buvo montuojama net penkias dienas. Vaidinimai vyko vėlai vakare, kai Atėnuose sutemsta ir atvėsta vasaros kaitra – spektakliai baigdavosi apie antrą valandą nakties.

Kauno technologijos universitetas (KTU) mokslo metų pabaigoje įteikė diplomus 78-tos laidos absolventams. Didžiausią Baltijos šalyse techniškąjį universitetą šiemet baigė 3,176 studentai su bakalauro, magistro ar diplomuoto specialisto diplomais. Iš jų 254 jaunieji specialistai gavo diplomus su pagyrimu. Daugiausia absolventų šiemet išleido Ekonomijos ir vadybos fakultetas, kur studijas baigė 775 studentai. Jauniausiame, Humanitarinių mokslų, fakultete parengta mažiausiai absolventų – vos 25. Socialinių mokslų fakultetas išleido pirmąją viešojo administravimo ir socialinės edukologijos bakalaurų laidą, o Statybos ir architektūros fakultetas pirmuosius kraštotvarkos magistrus. KTU vardas buvusiam Kauno politechnikos institutui (KPI) buvo suteiktas 1990 metais, o KPI gyvavo nuo 1922 metų. Per tą laiką universitetas/institutas parengė 97,782 specialistus.

Vytauto Klovos opera *Pilėnai* tapo sėkmingiausiu Lietuvos valstybinio operos ir baleto teatro vasaros sezono Trakų pilies kieme spektakliu. Pasirodo, žiūrovus patraukia ne tik patriotinis operos turinys, kuris okupaciniais laikais ypač jaudindavo žiūrovus, bet ir paskutinioji scena, kai Pilėnus – solistus ir chorą – apgaubia viename iš pilies bokštų besiplaikstančios liepsnos. Mindaugo karūnavimo dienos išvakarėse, liepos 5 d., Trakų pilies kieme *Pilėnų* operą atliko Lietuvos valstybinio operos ir baleto teatro orkestras ir choras, diriguojami Vytauto Viržonio, bei solistai: Vladimiras Prudnikovas (*kunigaikštis Margiris*), Alma Buzaitė (*jo dukra Eglė*), Inesa Linaburgytė (*kunigaikščio augintinė Mirta*), Vytautas Juozapaitis (*Ūdrys, Mirtos sužadėtinis, geriausias Pilėnų karys*), Vytautas Bakula (*klastingas kryžiuočių pasiuntinys Ulrichas*), Česlovas Nausėda (*Eglės sužadėtinis, kunigaikštis Rūtenis*). *Pilėnų* premjera buvo 1956 metais. Kompozitoriui Vytautui Klovai tada buvo 30 metų, libretistui Jonui Mackoniui – 34 metai. Jų jaunatviško entuziazmo sūkuryje sovietiniais laikais gimusi opera, atpasakojanti padavimą apie senovės lietuvių didvyriškumą, buvo patriotiškai nusiteikusių žiūrovų šiltai priimta ir išliko populiariausia lietuvių opera iki šių laikų. **G.K.**

(ELTOS, *Lietuvos ryto,* BNS, *7 meno dienos,* LGTIC informacija)

Nukritusi žvaigždė

Netekus brangaus poeto BERNARDO BRAZDŽIONIO

Išliksi – ąžuolu galingu
Lietuvos laukų!...

Nukritusi žvaigždė pabiro
Lietuvos ateities kartoms
Tūkstančių tūkstančiais
Šviesiausių žvaigždučių...

Pabiro jos į širdis mūs visų!
Tegu amžinai apšvies Jos
kelius mūsų vaikų...
Teišaugins Tėvynei,
Jos daug daug galingų – ąžuolų!
Nežinau... Kaip Lietuva
gyventų
be – jų?...

Regina Stakėnaitė-Prascevičienė,
Lietuva

Viena iš paskutinių Bernardo Brazdžionio nuotraukų, daryta 2002.VI.1 Los Angeles mieste

PRISIKĖLIMO
KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	1.15%
180-364 d. term.ind.	1.25%
1 metų term. indėlius	2.00%
2 metų term. indėlius	2.75%
3 metų term. indėlius	3.00%
4 metų term. indėlius	3.55%
5 metų term. indėlius	4.25%
1 metų GIC-mėn.palūk.	1.60%
1 metų GIC-met. palūk.	2.25%
2 metų GIC-met. palūk.	3.00%
3 metų GIC-met. palūk.	3.25%
4 metų GIC-met. palūk.	4.00%
5 metų GIC-met. palūk.	4.50%
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	1.00%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	2.50%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	3.25%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	3.50%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.25%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	4.75%
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	1.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%

IMA UŽ:	
Asmenines paskolas nuo	5.25%
Sutarties paskolas nuo	5.25%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	4.25%
2 metų	5.45%
3 metų	5.60%
4 metų	6.05%
5 metų	6.25%
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2, 3 metų	4.25%

Duodame komercinius mortgičius

Duodame asmenines paskolas iki $100,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai *"INTERAC-PLUS" kortelė*

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

RUBY REAL ESTATE LTD.
REAL ESTATE BROKER
27John Street, Toronto

MLS
JUMS TIK KAINUOS
3½%
IŠ VISO +GST
Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594
27 John Street, Toronto, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W. ir Weston Road)

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

PARDUOTA

ST. CLAIR-KEELE 7 kambarių su garažu, $169,900. Nuoj pat galima užimti.
HOWARD PARK-INDIAN RD. Atskiras 13 kamb., 3 atskiri ir atnaujinti butai, nauji langai, naujai įrengtas rūsys. Prašo $659,000. Skubus pardavimas.

SKAMBINKITE
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker
RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416-231-4937

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS
4134 Dundas St. West, Toronto, ON, M8X 1X3
Fax: (416) 233-3042
Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių
Tel: (416) 233-4601

$2.00* off for 1 parcel $2.00* off
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Toronto "Šatrijos" tunto vyr. skautės kandidatės prieš pavasarinį kapinių lankymą Šv. Jono lietuvių kapinėse tvarkė apleistas kapavietes – padarė skautišką gerą darbelį. Iš. k. A. Valaitytė, globėja K. Dambaraitė-Janowicz, A. Rusinaitė, V. Yčaitė, V. Simonavičiūtė, L. Jonaitytė, A. Birgiolaitė
Nuotr. R. Rusinienės

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

bendruomenėse gimstamumas mažėja, geresnė sveikatos ir socialinė priežiūra pratęsia pensininkų amžių.

Pasaulinė statistika rodo, kad Kanada su savo 13% gyventojų daugiau kaip 65 metų amžiaus neįeina į 25 pasaulio "seniausių" valstybių sąrašą, kuriame pirmauja Italija su 18.1% senimo, po jos seka Graikija ir Švedija su 17.3%, Japonija su 17%, Ispanija ir Belgija su 16.9%, Bulgarija (16.5%), Vokietija (16.2%), Prancūzija (16%), D. Britanija (15.7%) ir t.t. Iš jų Švedija prieš 3 metus labai pakeitė pensijų sistemą: sumažino išmokėjimus, padidino dirbančiųjų indėlį, įvedė mokesčių lengvatas vyresnio amžiaus darbininkams. Vokietija ir Japonija taip pat įstatymais pasunkino ankstyvą pensiją. 1994-99 m. duomenys rodo, kad kanadiečiai į pensiją išeina būdami 62.2 (61.1) metų amžiaus (vidurkis, ne *av*; skliausteliuose moterų amžius). Palyginimui, japonai baigia dirbti sulaukę 69.1 (66) m., korėjiečiai 67.1 (67.5) m., portugalai 65.3 (66.5) m., amerikiečiai 65.1 (64.2) m., norvegai 64.2 (64.7) m., švedai 63.3 (61.8) m., danai 62.4 (61.5) m.

StatsCan 2001 metų gyventojų surašymui ir duomenų apipavidalinimui išleido $412.5 mln. Šeimos privalėjo užpildyti 18 puslapių anketas, kuriose buvo klausiama apie šeimos gyvenamas patalpas, vartojamą šeimoje kalbą, šeimos narių amžių, kilmę, pilietybę, profesiją, darbą, išsimokslinimą, uždarbį, religiją ir daug kitų klausimų. Tie visi duomenys, išbraukus vardus ir pavardes, buvo perdirbti į įvairius demografinius žemėlapius pagal amžių, pajamas, išsimokslinimą ir pan. Tie duomenys tinka ne tik valdžios reikalams (pvz. balsavimo apygardų ar mokyklų tarybų ribų nustatymui), bet StatsCan planuoja pardavinėti specifinius duomenų rinkinius įvairioms bendrovėms ir organizacijoms, kurios suinteresuotos paruošti tikslesnius savo verslo, prekybinius ar reklaminius planus. 1996 metais StatsCan tokiu būdu surinko apie $11 mln.

Toronto mieste per visą birželį ir iki liepos vidurio buvo 16 dienų, kuriomis oro temperatūra pakilo daugiau kaip 30°C. Paprastai per visus tris vasaros mėnesius tokių dienų būna tik 13. Tokių karščių metu dažnai padidėja ir oro tarša (*smog*), taigi ir šią vasarą jau 11 kartų meteorologijos tarnyba paskelbė pavojingą oro taršos būklę. Tomis dienomis patariama kuo mažiau važinėti automobiliais, bėgioti ar sportuoti lauke, kepti ant anglių brikečių (*barbecue*), pjauti žolę benzinu varoma mašina. Taip pat patariama paaukštinti vėsintuvų temperatūrą, nes karštomis dienomis didelis elektros energijos pareikalavimas gali sutrikdyti jos tiekimą.

Ed Mirvish, torontiečiams geriau žinomas kaip *Honest Ed*, liepos 21 d. atšventė savo 88-tą gimtadienį. Kaip ir kiekvienais metais, jis pakvietė visus torontiečius ir jų svečius kartu su juo švęsti gimtadienį jo parduotuvių rajone prie Markham ir Bloor West gatvių. Užkandžiai, gaivinantieji gėrimai ir muzikinis linksminimas buvo visiems nemokamai.

800 Kanados karių iš *Princess Patricia's Light Infantry* pulko, kurie nuo š.m. vasario mėnesio Afganistane, kartu su britais ir amerikiečiais, dalyvavo kariniuose veiksmuose prieš Talibano teroristus, grįžta atgal į savo bazę Edmontone (Alberta). Afganistane jie buvo dislokuoti Kandahar karinio oro uosto rajone, kur prieš išvykdami jie pastatė iš akmenų eskimų *Inukšuk* tipo paminklą savo žuvusių ginklo draugų atminimui. Dalinio vadovas plk. ltn. Pat Stogran po paskutiniojo atsisveikinimo parado padėkojo kariams už tarnybą, o JAV gen. Franklin Hagenback pagyrė kanadiečius už jų indėlį kovoje prieš teroristus dalyvaujant didesnio masto *Harpoon, Torri* ir *Cherokee Sky* vardo veiksmuose ieškant urvuose ir olose besislapstančių talibaniečių.

St. Jacobs miestelis pietinėje Ontario provincijos dalyje, netoli Waterloo, neseniai atšventė savo 150 metų jubiliejų. Šiuo metu jame gyvena 1,200 žmonių, dauguma jų menonitai. George Eby 1806 metais iš Lancaster valsčiaus (Pennsylvania, JAV) atkeliavo į šią vietovę, o 1820-1840 metais jį atsekė nemaža grupė vokiškai kalbančių menonitų žemdirbių, kurie apsigyveno Conestoga upės pakrantėse. 1842 metais buvo išvestas kelias, *Arthur Road*, vėliau tapęs *Highway 85* vieškeliu, pastatytas per upę tiltas; 1850 metais pastatyta menonitų šventovė, užtvenkta upė, kurios energija buvo naudojama naujai pastatytai lentpjūvei, malūnui, vilnų karšyklai. Iki 1852 metų kaimelis vadinosi Jakobstettel. Atsikrausčius pašto agentūrai, buvo pakeistas ir vietovės pavadinimas į St. Jacobs. Tais pačiais metais buvo surėsta iš rąstų mokykla, pastatytas viešbutis *Farmer's Inn* pašto karietomis keliaujantiems (dabar *Benjamin's Restaurant and Inn*), 1866 m. pastatyta liuteronų šventovė, miestelis plėtėsi toliau. 1917 metais St. Jacobs buvo įvesta elektra. Vienas iš žymiausių miestelėnų – ledo ritulio žaidėjas Daryl Sittler, iki 1970 metų Toronto *Maple Leafs* kapitonas. Miestelis mėgstamas turistų. **G.K.**

Skautų veikla

• Sukaktuvinė "Romuvos" 40-mečio stovykla prasidės ateinantį sekmadienį, rugpjūčio 4. Šiai sukakčiai pažymėti "Rambyno" tunto prityrę skautai į stovyklą keliaus dviračiais. Kelionę pradės stovyklos pradžios dieną, ir stovyklą pasiekti numato trečiadienio, (rugpjūčio 7) vakare. Vidurinį savaitgalį, rugpjūčio 10-11 d.d., stovyklos rengėjai tikisi sulaukti daug svečių. **Inf.**

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patarnauju lietuvių visuomenei 15 metų

MARGIS PHARMACY
Aptarnauja Toronto gyventojus daugiau kaip 50 metų!
"IR TAI NE TAS, KĄ MES MOKAM, BET KAIP JUMIS RŪPINAMĖS!"
♦ sąžiningas ir profesionalus aptarnavimas
♦ nemokamas vaistų pristatymas į namus
PRISIJUNKITE PRIE MŪSŲ KLIENTŲ ŠEIMOS!
Tel.: (416) 535-1944 Faksas: (416) 536-6268

Sporto žinios

Artimiausios žaidynės

ŠALFASS-gos centro valdybos pranešimu, Šiaurės Amerikos lietuvių 17-tosios kviestinės softbolo varžybos vyksta š.m. rugpjūčio 23-24-25 d.d. Wasaga Beach, ON. Šių žaidynių reikalais kreiptis į Sonia Houle, 498 Glenlake Ave., Toronto, Ont. M6P 1H1, Canada. Tel. 416 762-0636; E-paštas: sonia@kanada.ca

Individualinės ir komandinės golfo pirmenybės įvyks š.m. rugpjūčio 31 – rugsėjo 1 d.d. Niagara on the Lake, ON. Daugiau žinių apie tai teikia Darius Marijošius, 2399 Basswood Cresc., Mississauga, ON, L5S 1Y2, Canada; tel. 905 820-7358; E-paštas: dmar@pathcom.com. Visų varžybų reikalais galima kreiptis į ŠALFASS-gos gen. sekretorių Algirdą Bielskų, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122, USA; tel. 216 486-0889; faksas 216-481-6064; E-paštas: Vyts@VPAcct.com **Inf.**

Žinios iš Lietuvos

DVIRAČIAI: Lietuvos dviratininkas Raimondas Rumšas, atstovaujantis Italijos "Lampre-Daikin" komandai, aukšto lygio daugiadienėse dviračių lenktynėse "Tour de France" užėmė trečiąją vietą. Pirma vieta atiteko amerikiečiui L. Armstrong (82 val. 05 min. 17 sek.). Pirmą kartą "Tour de France" dalyvavęs lietuvis nuo amerikiečio atsiliko 8 min. 17 sek., o nuo antros vietos laimėtojo ispano C. Beloki tik 60 sek. R. Rumšą su puikiu laimėjimu telefonu pasveikino Lietuvos prezidentas V. Adamkus.

KREPŠINIS: Geriausias Lietuvos krepšininkas – A. Sabonis vėl gali atsidurti NBA. Pagal Eltos žinias, jis gavo pasiūlymą iš "Portland Trail Blazers" klubo pasirašyti dvejų metų 10 mln. JAV dolerių vertės sutartį. Lietuvos moterų krepšinio rinktinė Graikijoje vykusiame I pasaulio kurčiųjų krepšinio čempionate iškovojo sidabro medalius.

FUTBOLAS: Vilniaus "Žalgiris" "Intertoto" taurės varžybose abejas rungtynes pralaimėjęs Prancūzijos "Sochaux" futbolininkams (0:2 ir 0:1) iš tolimesnių varžybų iškrito. Įpusėjus sezonui Lietuvos futbolo klubai išsidėstė taip: 1. Kauno "FBK Kaunas", 2. Klaipėdos "Atlantas", 3. Vilniaus "Žalgiris", 4. Kauno "Inkaras", 5. Panevėžio "Ekranas", 6. Šiaulių "Sakalas", 7. Marijampolės "Sūduva", 8. Vilniaus "Geležinis vilkas", 9. Kėdainių "Nevėžis".

NEĮGALIŲJŲ ČEMPIONATAS: Prancūzijoje vykstančiame neįgaliųjų čempionate silpnaregis Lietuvos bėgikas K. Bartkėnas iškovojo aukso medalį 10,000 m. bėgimo nuotolyje (32 min. 40,63 sek.). A. Grigaliūnienė iškovojo pasaulio čempionės titulą bei pagerino pasaulinį rekordą turinčių judėjimo negalią rutulio stūmimo rungtyje (10 m 77 cm), o M. Baumgartė užėmė antrąją vietą negalią turinčių moterų ieties metime (32 m 4 cm). Judėjimo negalią turinčių vyrų ieties metime D. Galinauskas iškovojo bronzos medalį (43 m 44 cm).

BEISBOLAS: Lietuvos beisbolo čempionais tapo Kauno "Lituanica", baigmės serijoje 3:2 įveikus Vilniaus "Juodojo vikingo" komandą.

TENISAS: A. Misevičiūtė pateko į Italijoje vykstančio Europos jaunių (iki 16 metų) teniso čempionato merginų varžybų baigmę.

ŠOKIAI: Lietuvos pora A. Bižokas ir A. Daniūtė, tarp 80 porų iš šešių šalių, iškovojo pergalę Tarptautinės sportinių šokių federacijos pasaulio klasikinių šokių įvertinimo varžybose Japonijoje. Pasaulyje jie dabar yra treti. **V.P.**

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA
AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME
1.15% už 30-89 d. term. indėlius
1.15% už 90-179 d. term. indėlius
1.25% už 180-364 d. term. indėlius
2.00% už 1 m. term. indėlius
2.75% už 2 m. term. indėlius
3.00% už 3 m. term. indėlius
3.55% už 4 m. term. indėlius
4.25% už 5 m. term. indėlius
1.60% už 1 m. GIC mėn. palūk.
2.25% už 1 m. GIC invest. pažym.
3.00% už 2 m. GIC invest. pažym.
3.25% už 3 m. GIC invest. pažym.
4.00% už 4 m. GIC invest. pažym.
4.50% už 5 m. GIC invest. pažym.
1.00% už RRSP ind. (var. rate)
2.50% už RRSP 1 m. term. ind.
3.25% už RRSP 2 m. term. ind.
3.50% už RRSP 3 m. term. ind.
4.25% už RRSP 4 m. term. ind.
4.75% už RRSP 5 m. term. ind.
1.00% už OHOSP (variable rate)
1.00% kasd. palūkanų čekių sąsk.
1.35% už JAV dolerių 1 metų GIC
1.00% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.

IMAME
už asmenines paskolas nuo 5.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su
– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)
1 metų 4.50%
2 metų 5.45%
3 metų 5.60%
4 metų 6.05%
5 metų 6.25%
– su kelčiamu nuošimčiu 4.50%

DUODAME
• *asmenines paskolas*
• *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
• *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
• *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS) KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)
PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca
KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR
IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
LN skyriuje – penktadieniais nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

MasterCard Interac Cirrus
APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

Astra Travel & Services Inc.
1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7
LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:
* Keliones į Lietuvą * Keliones į šiltus kraštus * Draudą * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) * Dokumentų vertimą * Iškvietimų sutvarkymą ir išsiuntimą * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas.
Dėmesio! Organizuojama kelionė į Lietuvą rugpjūčio 26 – rugsėjo 10 d.d.
Tel: 416 538-1748 1-866-566-1336 (nemokamas) FAX: 416 538-4390

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Pažadu mielai ir sąžiningai patarnauti
Lina Kuliavienė
2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!
Į Lietuvą – turiu naujas, geras rudens ir žiemos kainas –
pvz. rugsėjo ir spalio mėn. – geriausia kaina – $765+mokesčiai
pvz. lapkričio ir gruodžio geriausia kaina – $656+mokesčiai
Užsisakykite dabar – pigieji bilietai greitai išperkami!
Skambinkite Algiui Medeliui asmeniškai!
TURIU DAR VIETŲ TURISTINĖSE/MALDININKŲ KELIONĖSE:
27 rugsėjo, 13 dienų – Austrija, Šveicarija, Prancūzija-Liurdas, Monte Carlo
20 spalio – 12 dienų Italija ir Vatikanas
28 spalio, 15 dienų – Italija, Prancūzija, Ispanija, Portugalija-Liurdas, Fatima
Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinkit – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu.
ALGIS MEDELIS @ Queen Syrena Travel
133 Roncesvalles Ave.
TORONTO, Ont. M6R 2L2
Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ MEDELIS CONSULTING
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086
Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
* * *
Atstovaujam telefoninių ryšių firmai RapidTel.
Planas P: minutė į Lietuvą – 35 c, Kanadą ir USA –10 c
Planas A: minutė į Lietuvą 41 c, Kanadą ir USA – 7 c,
Planas I: minutė į Lietuvą 41 c, Ontario – 5 c, Kanadą – 9 c, USA – 10 c
Ši kaina – skambinant bet kuriuo dienos metu – ir dieną, ir naktį!
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

Sveikinimas

Š.m. liepos 6 d. Vilniuje Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus už ilgametę lietuvių skautų veiklą JAV ir visoje išeivijoje bei už nuopelnus Lietuvai

PETRĄ MOLĮ

apdovanojo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi.

Sveikina ir linki sėkmingos veiklos –
Šeima, giminės, draugai

Mažo miestelio didi knyga

PRANAS ZARANKA

Dabar Lietuvoje jau ne vienas miestas ar rajonas turi išleidę kraštotyrines knygas. Utenos rajonas turi net didžiulę *Utenos krašto enciklopediją.* Neatsilieka ir Leliūnai, 12 km. nuo Utenos į vakarus prie Kauno – Zarasų plento glūdintis miestelis, prieš karą turėjęs truputį virš 200 gyventojų, o dabar buvusiose miestelio ganyklose išsiplėtęs ir skaičiuojąs per 550 žmonių. Šįmet Šv. Petro ir Pauliaus dieną Leliūnų senojoje mokykloje buvo sutikta puošni 424 psl. knyga *Mes iš Leliūnų parapijos.* Jos antroji antraštė yra – *Leliūnai XX amžiuje.*

Mintis knygą išleisti kilo 1998 m. vasarą per uteniškių kraštiečių klubo "Indraja" susibūrimą. Projekto organizatorius ir knygos sudarytojas – poetas Algimantas Baltakis. Jam talkino redakcinė komisija ir per 60 autorių. "Indrajos" pirmininkas Arvydas Šaltenis paraiškoje LR Kultūros ministerijai rašo: "Knygos sudarytojams pavyko surinkti vertingos, autentiškos medžiagos apie Leliūnų krašto istoriją, kurioje lyg mažame vandens lašе atsispindi visos Lietuvos dramatiška istorija. Tai tartum atsisveikinimas su XX amžiumi, nusilenkimas tėviškei".

Iš tiesų, senosios istorijos nedaug: iškasenos iš XIV amžiaus kapaviečių ir pilkapių, sukilimų dalyviai, savanoriai. Pirmoji medinė šventovė statyta 1698 m., antroji 1788 m., dabartinė mūrinė, gotiškų, romaniškų ir to laiko modernių pradų šventovė statydinta kan. Antano Masaičio 1901-1908 metais.

Prieš Antrąjį pasaulinį karą Leliūnų parapijoje buvo per 3000 gyventojų, dabar parapijos ribose gyvena tik 1317 gyventojų. Prieš karą valsčiaus ir parapijos ribos beveik sutapo, o dabar Leliūnų seniūnija nusitęsia iki pat Utenos, bet yra praradusi beveik pusę parapijos teritorijos į vakarus ir net šiaurės rytus nuo miestelio Anykščių ir Skiemonių seniūnijoms. Seniūnijoje beveik 3000 gyventojų.

Knygoje daug statistinių lentelių, ne tik visi kaimai ir kiemai, bet ir kiek kada buvo gyventojų, šeimų, kiek kas turėjo žemės. 46 gyvenvietės tuščios. 18 autorių rašo apie gimtinius kaimus, viena apie dvylika ištuštėjusių kaimų. Visų prisiminimai gan nostalgiški, šilti, nes, anot rašytojo Vytauto Račicko mamos: "Leliūnuos visad būdavo šilčiau".

Apie Leliūnų žmones rašę autoriai: muz. Juozas Karosas, mokytojas Juozas Kardonas jau mirę, ju prisiminimai senesni, siekia šimtmečio pradžią. Vertingi akademiko Kazimiero Meškausko prisiminimai. Minimi iškilesni Leliūnų krašto žmonės: muz. Juozas Strolia, muzikologė Zofija Zarankaitė-Puteikienė, profesoriai – Povilas Kemėšis, Juozas Zaranka, fotografas Vytautas Augustinas, istorikas Feliksas Sliesoriūnas ir daug kitų. Vieni trumpai, kiti ilgiau rašo apie savo kaimus ir save. Poetas Eugenijus Ališanka, gimęs Sibire, rašo apie savo senelį Leliūnų viršaitį Klemensą Ališanką, ištremtą 1941 m. ir po pusmečio badu mirusį. Poezijos teikia Algimantas Baltakis, Vytautas Marcinkevičius, Ona Rastenienė, dailiu žodžiu prakalba rašytojas Saulius Šaltenis, Vytautas Rašickas, dailininkas Juozapas Miliūnas.

Pranas Zaranka pateikia ne tik anų dienų prisiminimus, rašo apie brolį Juozą ir save, bet primena ir kitus užsienyje gyvenusius leliūniškius: Vytautą Augustiną, Bulotų šeimą. Minimi ir Vytautas Gutauskas, Povilas Karosas, Juozas Strolia ir kiti. Prisiminti ir Leliūnų vikarai: istorikas prel. Paulius Jatulis, kun. Kazimieras Kuzminskas, kun. Antanas Treška. Daugelio jų jau nebėra gyvųjų tarpe, bet jie visi ką nors lietuviams ar pasauliui davė.

Partizanų ryšininkės, tremtinės mokytojos Birutės Tylaitės-Sakalauskienės vertingiems prisiminimams ir jos surinktoms partizanų dainoms skiriama daug puslapių. Eleonoros Zarankaitės sudaryti *Krauju ir ašarom apšlakstyti sąrašai* rodo, kad leliūniečių buvo: 61 politinis kalinys, 47 partizanai, 188 tremtiniai.

Ekonomiškai leliūniečiai visais laikais sunkiai vertėsi, tačiau visada buvo turtingi dvasine kūryba. Tai randame rašiniuose apie Leliūnų kultūrinius renginius, chorus, biblioteką, keramikos muziejų, kuriuo džiaugdamasi viena korespondentė taria: "Leliūnai – naujoji puodžių sostinė"...

Knygą puošia Vyt. Augustino Leliūnų šventovės nuotrauka ir virš 80 grupinių bei asmenų fotografijų. Visas *Mes iš Leliūnų parapijos* knygas per jos sutiktuves išpirko. Gražu, kad leliūniečiai myli savo kraštą ir raštą.

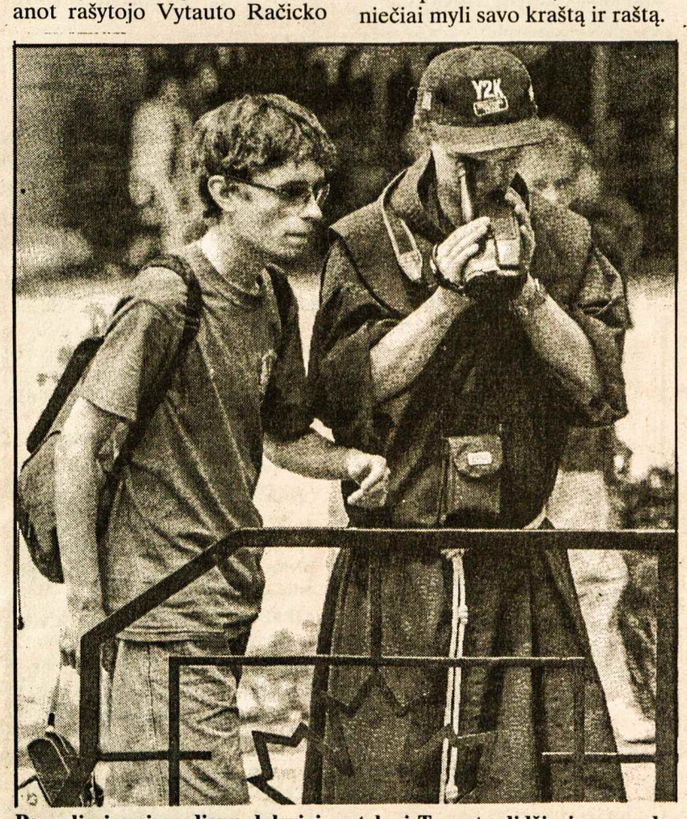

Pasaulio jaunimo dienų dalyviai, patekę į Toronto didžiosios spaudos puslapius (iš k.) Geistautas Špogis ir pranciškonas Ričardas Lygnugaris

Pasaulio jaunimo dienose dalyvavusi tautiečių grupė iš Lietuvos Toronto High Parke surengtoje gegužinėje, kurioje dalyvavo ir dalis vietinio jaunimo
Nuotr. G. Paulionienės

SKAITYTOJAI PASISAKO

POETO ĮRAŠAS

Poetui Bernardui Brazdžionui mirus, turiu savo atminimo knygutėje labai mano branginamą jo prasmingą įrašą, kurį jis man įrašė, kai aš dar gyvenau Paryžiuje ir jis ten lankėsi 1948 metais gruodžio 5 d.

Štai jo tekstas:

Senolių kraują – vardą – laisvės
Žiburį širdy –
Kaip amžiną paminklą visą
šią kelionę –
Kaip didį turtą nešk širdy.

B. Brazdžionis,
Paryžius 1948-XII-5 d.

L. Stankevičius, Montreal, Que.

GYVENIMAS BRAZILIJOJE

Aš manau, kad Kanadoje ir Amerikoje įsikūrimas viengungiui ar su šeima yra lengvesnis, gyvenimo sąlygos geresnės. Pas mus Brazilijoje, jeigu ateivio šeimos galva – tėvas neturi jokios specialybės, tai turi dirbti ūkiuose su visa šeima. Aš atvažiavau į Braziliją 1949 metais iš Vokietijos, nemokėjau braziliečių kalbos, buvo sunku rasti darbą, nors esu baigęs amatų mokyklą Lietuvoje. Dabar esu pensininkas, jau atidirbau kiek buvo reikalinga.

Antanas Rudys,
Sao Paulo

NUOMONĖ

Labai ačiū už *Tėviškės žiburius.* Gavau jau dvi siuntas. Tai puikus laikraštis, reikalingas visai Lietuvai. Jis kur kas įdomesnis ir prasmingesnis už *Lietuvos rytą* ar *Respubliką,* o su *Lietuvos aidu* ir lygintis negalima. Patinka tonas, autorių šiluma. Tiesa, iš Lietuvos rašantieji kartais "nusirašo". Štai vienas (2002 m. geg. 7 d.) rašo, kad 92% lietuvių moka rusų kalbą. Rado kuo girtis ir skleisti nesąmonę. Niekada nebuvo tokio procento, nors rusai ir klastojo: mažiau negu pusė gyventojų tos kalbos nemoka. Gerai ar blogai – kitas reikalas, bet girtis, kad esame "rusynas" menka garbė.

B.Š., Lietuva

LIETUVIŲ PARTIZANŲ KOVOS

Daug metų lietuviai partizanai okupaciniais Lietuvos metais narsiai, sumaniai kovojo su juos puolančiais Sovietų Rusijos kariuomenės daliniais. Prieš eilę metų gaudavome pranešimus, nurodančius kur, kada, kokio didumo lietuvių partizanų dalinys kovėsi su priešais. Lietuvių partizanų žūdavo žymiai mažiau nei sovietų, maždaug 1:8 ar 10 sovietų. Pastaraisiais metais lietuviškoje spaudoje nerašoma, kiek kautynėse, kur, kada kiek žuvo lietuvių ir kiek sovietų.

Sergijaus Staniškio straipsnyje *Aštuoneri metai partizaninėse kovose (TŽ* nr. 25, 2002 m.) skaitome: 1945 m. rugpjūčio 5-9 dienomis trys NKVD pulkai, remiami aviacijos ir artilerijos, puolė 70-ties partizanų būrį. Ilgose ir nuožmiose kautynėse žuvo 17 partizanų, 5 pateko į belaisvę". Sovietai turėjo tris NKVD pulkus, remiamus aviacijos. Kiek žuvo sovietų? Keli šimtai, gal tūkstantis puolusių lietuvius. Kiek žuvo keletą metų trukusiose lietuvių partizanų ir sovietų, gal pusė milijono, gal ir daugiau? Tokie skaičiai daug reiškia. Ar dabartinė žiniasklaida tokių duomenų neturi?

Užsienio lietuvių spauda rašo, kad tokioje vietovėje sovietai ar stribai, užėję lietuvių partizanų slėptuvę – bunkerį, į viduje esančius partizanus įmetė granatų. Visi lietuviai žuvę, nei vienas sovietas ar stribas nežuvo. Tokie vienšališki sovietus iškeliantieji aprašymai kenkia objektyviai informacijai, tarsi lietuviai partizanai būtų nepaišrėikšti padėką už tuos visus darbus, kuriuos Šv. Tėvas atliko mūsų tautai. **J.K.**

Red. pastaba. Mūsų žiniomis, šiame pasisakyme minimą ketvirtadienį Šv. Tėvo sutiktuvių iškilmėje buvo ir Lietuvos vėliava. Kai dalyvaujančių tautų vėliavos buvo nešamos arčiau Šv. Tėvo, matėsi ir Lietuvos vėliava. Tą dieną ne visi lietuviai jaunuoliai buvo išvykę Niagaron – keletas jų dalyvavo ir Šv. Tėvo sutiktuvėse. Išvykai į Niagarą autobusai buvo užsakyti rudenį, o Šv. Tėvo sutikimo data buvo nustatyta žymiai vėliau.

PARAMA PAMINKLO STATYBAI

Kitąmet, 2003 metų lapkričio 30 dieną, sukanka 85 metai nuo Tilžės akto priėmimo. Tilžės aktu buvo juridiškai paskelbta Mažosios Lietuvos, taigi ir Klaipėdos krašto, lietuvių valia prisijungti prie Lietuvos. Sausio 15 dieną sukanka 80 metų, kai ši valia, Klaipėdos sukilimo išdavoje, buvo įgyvendinta. Sunku pervertinti šių datų svarbą tiek Klaipėdai, Klaipėdos kraštui, tiek ir visai Lietuvai. Šiandien neįsivaizduojame Lietuvos be ekonomiškai stipraus Klaipėdos uosto, geografine padėtim ir etnokultūra savito Klaipėdos krašto.

Šį svarbų mūsų valstybei įvykį Klaipėdoje primena tik kuklus paminklėlis žuvusiems sukilėliams, prie kurio jų atminimo pagerbti renkasi klaipėdiškiai. Susibūrusi organizacinė grupė nutarė pradėti Klaipėdos krašto prisijungimui prie Lietuvos skirto paminklo statybą. Jis liudytų mūsų tautos vienybės, Klaipėdos ir Klaipėdos krašto svarbą bendrame Lietuvos gyvenime.

Organizacinio komiteto skelbtame kūrybiniame konkurse išrinktas valstybinės premijos laureatų skulptoriaus Arūno Sakalausko ir architekto Ričardo Krištopavičiaus projektas *Arka*, kurį numatyta pastatyti skvere prie Herkaus Manto gatvės, tarp Danės upės ir Muzikinio teatro. Paminklas bus statomas iš miesto įmonių ir privačių asmenų aukotų lėšų. Tuo tikslu organizacinis komitetas įsteigė "Klaipėdos krašto prisijungimo prie Lietuvos paminklo paramos fondą", kuris kaups lėšas paminklo statybai.

Prašome prisidėti prie šio svarbaus mūsų šaliai įvykio įamžinimo. Lėšas, kurias skirsite šiam reikalui, prašome pervesti į fondo sąskaitą AB Vilniaus banko Klaipėdos filiale: litais – 704207, užsienio valiuta – 22076113, banko kodas – 26101769, fondo kodas – 4206642.

Pagarbiai **Valentinas Grečiūnas,**
LR seimo narys, Klaipėdos krašto prisijungimo prie Lietuvos paminklo paramos fondo valdybos pirmininkas

Atsiųsta paminėti

ATEITIS, 2002, 2(14) nr. Redaktorė – Emilija Pundžiūtė. Leidėjas – Ateitininkų federacija. Redakcijos adresas: "Ateitis", Daukšos g. 21, Kaunas LT-3000, Lithuania. Dailūs spalvoti žurnalo viršeliai, gausūs straipsniai apie žmogų ir žemę. Deja, tekstas toks blankus, neryškus, kad vos vos paskaitomas.

METRAŠTIS XX. Lietuvių katalikų mokslo akademijos. Redakcinė komisija: LKMA akad. prof. Vacys Milius (pirmininkas), Algimantas Katilius, dr. Antanė Kučinskaitė, dr. Elena Neniškytė, dr. Saulius Girnius. Spaudai parengė J. Kardelytė ir L. Sidarienė. Išleido Katalikų akademijos leidykla (A. Jakšto g. Vilnius). Tiražas – 300 egz. Vilnius, 2002 m., 472 psl. Šis metraščio tomas skirtas vyskupo Motiejaus Valančiaus temai ir jo epochai, prof. Stasiui Šalkauskiui, prof. dr. Jonui Griniui, konferencijai *Moteris ir Bažnyčia*. Iš mokslinių straipsnių apie vysk. M. Valančių matyti, kad jo negalima laikyti moderniojo antisemitizmo pradininku.

DIENOVIDIS, iliustruotas kultūros mėnraštis, 2002, birželis, 6 (496). Redaktorė – Aldona Žemaitytė. Leidėjas – "Naujojo Dienovidžio" fondas. Adresas: Pilies g. 23ª, 2600 Vilnius, Lithuania. Turinyje visa eilė aktualių straipsnių. Vedamasis – redaktorės A. Žemaitytės *Pasmerkti, bet nenugalėti* (tremtiniai, kaliniai, persekiotieji). L. Tapinas rašo apie prancūziškai rašiusį poetą, dramaturgą ir diplomatą Oskarą Milašių, gvildendamas jo laimėjimus, kurių nevertino anuometė Lietuvos vyriausybė po Pirmojo pasaulinio karo. A. Narvilienė rašo apie garsiąją žydų kilmės konvertitę kankinę Edith Stein, paskelbta šventąja, Europos globėja. O apie jos gyvenimą paruoštą filmą "Septintasis kambarys" informuoja S. Maslauskaitė. Muzikos studijas Milano *La Scaloje* prisimena S. Santvaras, prie kurio jungėsi ir žymusis dirigentas S. Šimkus, stebėjęs Toscanini dirigavimą. Naujos medžiagos apie Lietuvos globėją šv. Kazimierą paskleidžia E. Ulčinaitė straipsnyje *Šventasis Kazimieras XVI-XVII a. LDK literatūroje.* Apie poeto Bernardo Brazdžionio grįžimą Lietuvon bei specialų leidinį albumą rašo U. Simokaitė. Be to, dar keletas informacinių rašinių iš įvairių kultūros sričių, pluoštas poezijos.

UNIVERSITETAS VYTAUTI MAGNI, Vytauto Didžiojo universiteto laikraštis, 2002 m. 3 ir 4 nr. Redaktorė – Nijolė Kreimerienė. Redakcijos adresas: Laisvės alėja 53, kamb. 214, Kaunas 3000. Tiražas – 500 egz.

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West į staigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu į staigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų į vertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D. S.
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 (į vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Tony Genys
Sutton GROUP
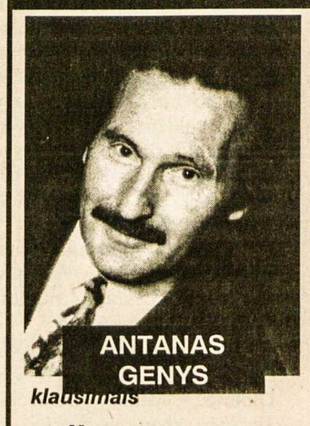
ANTANAS GENYS
PATYRĘS NUOSAVYBIŲ PARDAVĖJAS
netoli naujos PRISIKĖLIMO PARAPIJOS
Prašau skambinti šiandien
tel. 416 236-6000
pirkimo ar pardavimo klausimais
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7
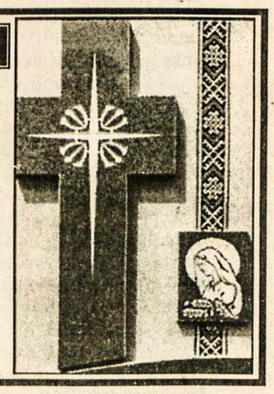

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

TORONTO ONT

Anapilio žinios

– Lietuvoje yra mirusi ses. Valerija Gailevičiūtė, Anelės Klemkienės, Delhi parapijos narės sesuo.

– Rugpjūčio 2 yra pirmasis mėnesio penktadienis. Tą dieną Lietuvos kankinių šventovėje Mišios bus vakare 7 val., o po Mišių – Šventoji valanda prie išstatyto Švenčiausiojo.

– Visi parapijiečiai kviečiami dalyvauti Lietuvių pamaldose Kanados kankinių šventovėje Midlande rugpjūčio 18, sekmadienį. Iškilmės bus pradedamos lauke Kryžiaus kelių ėjimu 2.30 v.p.p., o tuo pačiu metu šventovėje bus klausoma išpažinčių. Iškilmingos Mišios ir Lietuvos kankinių paminėjimas šventovėje prasidės 3 v.p.p. Mišių metu giedos Hamiltono lietuvių parapijos choras. Pamaldos bus užbaigiamos lauke prie Lietuvos kankinių garbei stovinčio kryžiaus.

– Suvalkų krašto lietuvių išeivijos sambūris rengia metinę vasaros poilsio stovyklą "Romuvoje" rugpjūčio 17 – 25 d.d. Platesnes informacijas teikia Pranas Vilkelis, tel. 906 279-1867.

– Lietuvoje vedamos beatifikacijos bylos kankinių: arkiv. Teofiliaus Matulionio, arkiv. Mečislovo Reinio, vysk. Vincento Borisevičiaus, Adelės Dirsytės ir Elenos Spirgevičiūtės. Melskime Dievą, kad Lietuva greitai susilauktų naujų šventųjų paskelbimo.

– Mišios rugpjūčio 4, sekmadienį: 9.30 v.r. už Balčiūnų ir Borisevičių mirusius; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 10.30 v.r. už a.a. Petrą ir Adelę Kemėžus; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje rugpjūčio 3, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Oną ir Julių Strodomskius.

Išganytojo parapijos žinios

– Pamaldos šį sekmadienį, rugpjūčio 4, 9.30 v.r. su Šv. Komunija.

– Diak. Liudas Miliauskas, baigęs teologijos studijas šį pavasarį Fort Wayne, Indianos liuteronų teologijos fakultetą, bus įšventintas kunigu rugpjūčio 24 d. Žemaičių Naumiesčio šventovėje.

– Sveikiname Ievą Adomavičienę, Išganytojo parapijos parapijietę, apdovanotą Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino Riterio kryžiumi.

Lietuvių Namų žinios

– Liepos 28 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 216 svečių.

– LN valdybos posėdis – rugsėjo 4, trečiadienį, 7 v.v.

– Lietuvių Namai baigia ruošti jubiliejinį 50-mečio leidinį. Galintys jį paremti finansiškai arba norintys tapti leidinio mecenatais prašomi kreiptis į LN raštinę arba skambinti tel. 416 532-3311.

– Sekmadieniais Lietuvių Namuose galima ne tik skaniai papietauti, bet ir pasiskaityti naujausių žinių iš Lietuvos dienraščių, pasižiūrėti Lietuvos televizijos laidų, pasinaudoti interneto tinklapiu.

Slaugos namų žinios

– Liepos 21 d. Lietuvių slaugos namuose įvyko "atvirų durų" diena. Svečius pasitiko ir pasveikino LN v-bos pirmininkas J. R. Juodis, v-bos nariai T. Stanulis ir T. Gurevičius. LN moterų būrelio narės pakvietė visus pasirašyti svečių garbės knygoje, o pastato tarnautojai aprodė Slaugos namus supažindindami su jų veikla. Kaip paprastai, LN moterų būrelio narės pavaišino susirinkusius pyragais bei gėrimais. Buvo renkamos aukos. Aukotojai parodė, kad nėra abejingi naujai atidarytam pastatui (aukų surinkta $21,495.) iš žmonių, susirinkusių apžiūrėti pastatą. Buvo labai malonu girdėti tik gerus atsiliepimus ir tai, kad ilgametė svajonė šiandien atvėrė duris – Lietuvių slaugos namai tapo tikrove. LN v-bos pirmininkas – J. R. Juodis, LN moterų būrelio pirmininkė – A. Biškevičienė.

– Slaugos namų statybai aukojo: a.a. J. Macijausko atminimui po $20 – R. Dūda, M. Juozaitienė; a.a. K. Šapočkino atminimui $20 aukojo J. Z. Stravinskai. Taip pat Slaugos namams $100 aukojo J. V. Vitkūnai, B. Abromaitienės 77-ojo gimtadienio proga ir I. Simonavičienės 70-ojo gimtadienio proga; $100 Slaugos namams aukojo V. Žukauskienė. Slaugos namų komitetas dėkoja visiems už aukas. Slaugos namams aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6.

– Naujai atidarytiems Toronto Lietuvių Namų Slaugos namams LN kultūros komisija įsipareigojo parūpinti knygų kuriamai bibliotekai. Galintys jų šiam tikslui paskirti yra prašomi pristatyti jas į LN raštinę darbo valandomis. Platesnę informaciją teikia komisijos sekretorė Rūta Snowden tel. 905 821-0157.

MUZIKOS ANSAMBLIS vestuvėms arba kitoms progoms. Skambinti Pauliui tel. 416 231-5915.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Sėkmingai praėjo Pasaulio jaunimo dienos, kurių metu parapijoj vykusiose pamaldose dalyvavo vyskupai P. Baltakis, OFM ir Vilkaviškio vyskupas R. Norvila, apie 15 svečių kunigų ir vienuolių, apie du šimtus lietuvių jaunimo, atvykusio iš Lietuvos ir kitų kraštų, ir Toronto lietuviai. Mišių metu giedojo Vilniaus pranciškonų Bernardinų parapijos choras, vadovaujamas L. Pudžiuvelytės. Padėka visiems parapijiečiams, kurie bet kokiu būdu prisidėjo prie PJD sėkmingos eigos.

– Praeitą sekmadienį, liepos 28, 10.30 v.r. primicines Mišias Toronte aukojo prieš mėnesį kunigystę gavęs pranciškonas Algirdas Malakauskis, OFM. Kitas parapijos Mišias aukojo ir pamokslus pasakė kun. Žydrūnas Vabuolas ir kun. Andrius Arštikaitis.

– Šis penktadienis ir šeštadienis yra mėnesio pirmieji. Pirmą penktadienį Mišios ir Šv. valanda 7 v.v., pirmą šeštadienį Gyvojo rožinio draugijos nariai renkasi Rožiniui ir Mišiom 10.30 v.r.

– Liepos 25 d. palaidotas a.a. Jurgis Palys, 92 m. Paliko dukrą Giedrę Kačinskienę su šeima. Liepos 29 d. palaidota a.a. Petronelė Stirbienė 92 m. Paliko sūnus Raimundą ir Antaną, dukras Loretą ir Doloresą su šeimomis.

– Sekmadienį, liepos 28, "Kretingos" stovyklavietėj, Vasagoj, prasidėjo lietuviškai nekalbančių vaikų stovykla, kurioje stovyklauja 110 vaikų, o juos prižiūri daugiau kaip 30 vadovų. Stovyklos organizatorė – Lina Kuliavienė, stovyklos reikalų vedėja – Rūta Jaglowitz. Stovyklos komendantas – Paulius Goudie, kapelionas – kun. E. Putrimas, kuriam talkina br. Petras Šarka, OFM, muzikos vadovė Rasa Poskočimienė, slaugė Rasa Chomye, stovyklos prižiūrėtojai L. Cotreau ir Ed. Lukošius, šeimininkės E. Houle, I. Lukošienė, J. Žemaitienė, J. Oleka, R. Gerlings ir K. Pylypiv. Stovykla baigsis rugpjūčio 10 d. Tėvai ir svečiai kviečiami aplankyti stovyklautojus sekmadienį nuo 9 v.r. iki po 11 v.r. Mišių.

– Norintys važiuoti autobusu į Midlando Kanados kankinių šventovę rugpjūčio 18 d. prašomi užsiregistruoti kuo greičiau, nes jei bus per mažas važiuotojų skaičius, autobusas bus atšauktas.

– Mišios sekmadienį, rugpjūčio 4: 8 v.r. už Rudaičių ir Dumčių mirusius; 9.15 v.r. už a.a. Juozą Ražauską; 10.30 v.r. už a.a. Mariją ir Kazimierą Kalinauskus, už a.a. Barborą ir Julių Štendelius, už a.a. Elzbietą Katelienę; 12 v.d. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Lietuvių Namų didžiojoje salėje spalio 5 d. įvyks pokylis-koncertas, skirtas Lietuvių kredito kooperatyvo "Parama" 50-čiui paminėti. Koncerto programą atliks įžymūs Lietuvos menininkai – solistė Irena Milkevičiūtė ir pianistas Petras Geniušas. Oficialioje dalyje dalyvaus Lietuvių bendruomenės ir Kanados valdžios atstovai. Visi iš anksto yra kviečiami dalyvauti šiame iškilmingame vakare. Bilietai bus pradėti platinti rugpjūčio mėnesį.

Vytautas Aušrotas, Anapilio knygyno vedėjas, už pavienius *Tėviškės žiburių* numerius surinko aukų už $64.16.

A. a. Steponui Ulbinui mirus, užjausdama sūnų Algį ir Vandą Ulbinus, Milda Žemeckienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $25.

Savanorių grupė, supažindinusi lankytojus su Lietuvių slaugos namais "Labdara" š.m. liepos 21 d. Antroj eilėj antras iš dešinės Slaugos namų pirmininkas R. Juodis Nuotr. T. Stanulio

Feliksas Mockus,

SAVO ŽMONOS

a.a. VIDOS R. MOCKUVIENĖS atminimui,

SLAUGOS NAMAMS aukojo $3,000

Pasaulio jaunimo dienų pamaldos Toronto Prisikėlimo šventovėje, dalyvaujant PJD lietuvių jaunimui Nuotr. K. Baliūnaitės

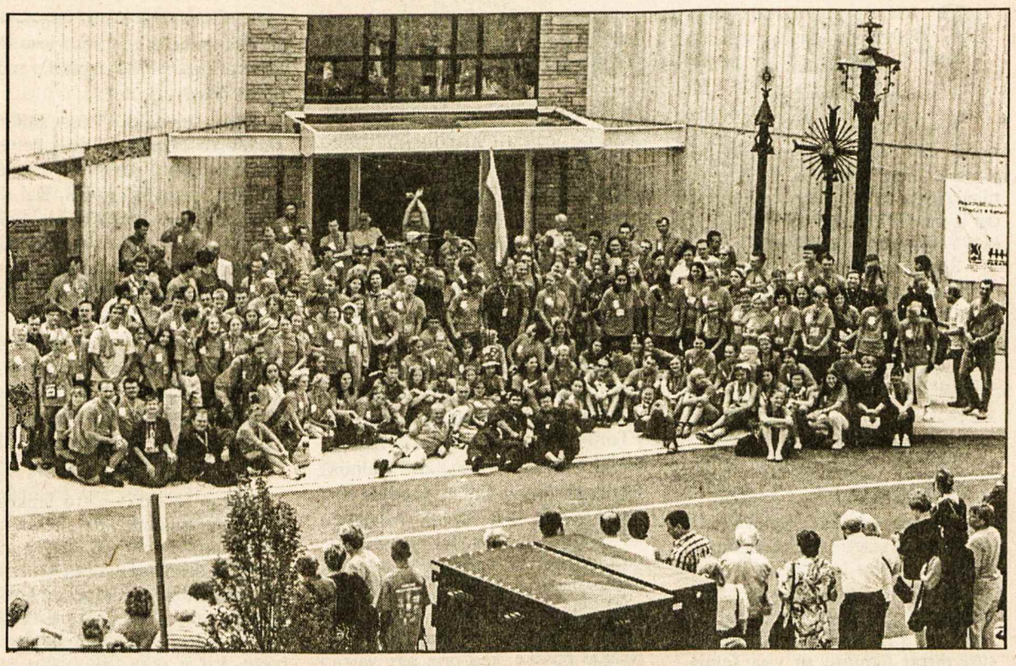

Pasaulio jaunimo dienų dalyviai lietuviai, susirinkę Atsisveikinimo Mišioms prie Toronto Prisikėlimo parapijos šventovės liepos 27 d. Nuotr. K. Baliūnaitės

ŠIS *TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ* NUMERIS yra paskutinis prieš atostogas. Pirmas poatostoginis numeris išeis rugpjūčio 20 d. Atostogų metu administracija dirbs visas dienas, išskyrus šventes ir savaitgalius.

Lietuvių tutodailės instituto (LTI) suvažiavimas įvyks š.m. rugpjūčio 24, šeštadienį, 12 val. Lino ir Rasos Veselkų sodyboje, "Rambyne", 198 Simpson Road, prie 11 kelio, Leeds-Grenville County, Ontario – (Rideau Canal ir Jones Falls apylinkėje). Dėl platesnės informacijos kreiptis į LTI valdybos pirm. Aldoną Veselkienę tel. 613 382-8448 arba Rasą Veselkienę tel. 613 359-1160.

Pagal Kanados valdžios nuostatus, LTI metinė veikla bei finansinė apyskaita visuotinio susirinkimo patvirtinta, yra pateikiama valdžios įstaigoms. LT institutas yra kultūrinė ir meninė organizacija. Šiemet, šalia einamųjų reikalų, bus aptariama ateities veikla, puoselėjima tautinio meno ir knygų leidyba. Taip pat bus rodoma vaizdajuostė: Lietuvių liaudies menas – medžio raižiniai ir dievukai; varpinės, trobesiai ir medžio drožiniai, skaitovas Antanas Tamošaitis. Vaizadajuostė parengta Pedagoginio lituanistikos instituto.

Į suvažiavimą kviečiami nariai ir svečiai. **LTI valdyba**

Whittamore's FARM

PAČIŲ PRISKINTOS ARBA JAU PARUOŠTOS PARDAVIMUI

AVIETĖS, SERBENTAI, AGRASTAI ir daržovės

PARDUOTUVĖ ir VYNINĖ

8100 Steeles Ave. E., 6 km į rytus nuo Markham Rd. (Hwy. 48)

TEL. **905 294-3275**

Tinklapis: www.whittamoresfarm. com

Santaros – Šviesos 49-asis suvažiavimas įvyks š.m. rugsėjo 6 – 8 d. Pasaulio Lietuvių centre, Lemont, Illinois. Šiais metais suvažiavimo pradžia – penktadienį, rugsėjo 6, 9 v.r.

Suvažiavimo programoje dalyvauti pakviesti: Rasa Avižienė, Ofelija Baršketytė, Indrė Biskytė, Vitalija Bogutaitė, Dalia Cidzikaitė, Raymond Filip, Stasys Goštautas, Algimantas Gureckas, Kęstutis Keblys, Rolandas Rastauskas, Audra Savickaitė, Birutė Putriūtė-Serota, Rimvydas Šilbajoris, Julius Šmulkštys, Algimantas Valantiejus, Rimas Vėžys, Vincentas Vobolevičius, Horstas Žibas, Rimas Žilinskas ir kiti. Šeštadienio vakare – įdomus literatūros vakaras. Visi prašomi prisidėti su 30 dol. ar didesne auka.

Registruotis ne vėliau š.m. rugsėjo 4 d.: Mrs. M. Paškevičius, 306 – 55th Place, Downers Grove, IL 60516. Telefonas 630 852-3887.

Jaunųjų menininkų parodai Kanados lietuvių muziejuje archyve Anapilyje buvo paskirtos trys premijos. Aprašyme *TŽ* nr. 27 (2002.VII.9) nebuvo suminėtos visos premijos ir jų vertė. Pirmąją premiją ($500) laimėjo Andrius Butkevičius už kūrinį "Aš tai dariau savo būdu"; antrąją ($300) gavo Kristina Baliūnaitė už fotografiją "Malda"; trečiąją ($200) – Kris Jurėnas (kūrinys be pavadinimo #10). Premijų mecenatas buvo Prisikėlimo kredito kooperatyvas. Kredito kooperatyvas "Parama" apmokėjo parodos atidarymo išlaidas. Atidarymas įvyko š.m. gegužės 25 d. Paroda tęsis iki rugsėjo 20 d. Visi kviečiami ją aplankyti.

A. a. Vytautui Abromaičiui mirus, reikšdami užuojautą jo sesėms Vandai ir Emilijai, broliams Karoliui ir Eugenijui su šeimomis, Sigita ir Vytautas Aušrotai *Tėviškės žiburiams* aukoio $25.

KOSMETOLOGO PASLAUGOS: manikiūras, pedikiūras; vaškavimas (waxing), veido kaukės, valymas ir gydymas. Skambinti tel.: 905 795-7872. Nešiojamas tel. 416 817-2215

Toronto lietuvių pensininkų klubo gegužinė, šviečiant karštai vasaros saulei ir pučiant gaiviam vėjeliui, įvyko High Park'e liepos 10 d. Dalyvavo daugiau kaip 100 žmonių. Visus linksmino jaunas geras muzikantas iš Punsko – Vytautas Balita. Plevėsavo trispalvė, patraukusi dėmesį visų praeivių, kurie klausėsi lietuviškų dainų, o aplinkui sklido V. Birštono skaniai paruošto lietuviško maisto kvapas. Buvo visiems labai linksma. **S.T.**

Labdaros organizacija "Aid to the Church in Need", įsteigta belgo kun. Werenfried, pasauliniu mastu telkia lėšas sielovadinei veiklai, kuri liečia ir Lietuvą. Organizacija leidžia žiniaraštį *Mirror,* kuriame yra paskelbti 2001 metų duomenys. Iš jų matyti, kad 2001 metais buvo surinkta 71,234,578 JAV doleriai septyniolikoje pasiturinčių kraštų. Daugiausia aukų surinkta Prancūzijoje, Vokietijoje ir Šveicarijoje. Sutelktoji labdara paskirstyta įvairiems poreikiams 134 kraštuose. Estijai teko $41,819, Latvijai – $83,079, Lietuvai – $426,520, Rusijos katalikams – $1,841,799, Rusijos ortodoksams – $1,345,583. Rusijos ortodoksų sielovadą remti paskatino ir popiežius Jonas Paulius II. Minimos organizacijos labdaros lėšomis buvo nupirktas laivas, kuriame įrengta šventovė su atitinkamu personalu. Jis plaukioja upėmis, lankydamas tikinčiuosius tolimose vietovėse. Žiniaraštyje minima, kad labdaros parama neteikiama toms Rusijos ortodoksų vyskupijoms, kurios nėra palankios katalikams. **Inf.**

Pasaulio jaunimo dienų pietums Anapilyje $100 aukojo B. Lunas.

A. a. Mykolas Regina savo testamentiniame palikime paskyrė *Tėviškės žiburiams* $1,000.

"SAMOGITIA"

Knygų rišykla "SAMOGITIA" meniškai įriša knygas bei žurnalus

A. PLENYS

3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. **(905) 625-2412**

MONTREAL QUE

A.a. ANSAS LYMANTAS, 80 m. amžiaus, po ilgos ligos mirė 2002 m. liepos 22 d. Jis visą savo gyvenimą pašventė Mažosios Lietuvos istorijos bei kultūros tyrinėjimui ir savo laiku redagavo *Lietuvos pajūrio* žurnalą. Liko žmona, duktė ir kiti giminės bei bičiuliai. Laidotuvių pamaldos koplyčioje, Mount Royal Funeral Complex, 1297 Chemin de la Foret liepos 26 d. Vietoj gėlių prašoma aukoti *Foundadion of Lithuania Minor – A. Lymantas Archive,* c/o I. Adomavičius, 250 Scarlett Rd., #1212, Toronto, Ont. M6N 4X5. **B.S.**

Buvusio Montrealio Aušros Vartų par. klebono kun. J. ARANAUSKO 86-tą gimtadienį švenčiant "Palangos" vasarvietėje. Sukaktuvininkas – I eilėje ketvirtas Nuotr. P. Mickaus

Vainikas, kuriuo buvo pagerbti tremtiniai sibirinių trėmimų minėjime Montrealio Aušros Vartų šventovėje Nuotr. A. J. Mickaus

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 *FAX: 766-1349*

Kanados Lietuvių Fondas

Lithuanian Canadian Foundation

1 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1

Naujas raštinės adresas ir darbo valandos:

1 Resurrection Road

Toronto ON M9A 5G1

pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.

Remkime lietuvių veiklą Kanadoje! Remkime Lietuvą!

REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

SPAUSTUVĖ PRINTING NET

Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.

Prieinamos kainos, aukšta kokybė.

TEL. (416) 252-6741

66 Mimico Ave. Toronto Ont.

Savininkas Jurgis Kuliešius

OVER A CENTURY OF SERVICE 18 74

Turner & Porter

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE

ETOBICOKE

ir

MISSISSAUGOJE

"BALTIC TREE SERVICE" – Nupjaunam, genėjam ir tręšiam (fertilize) visų rūšių medžius bei krūmus. Darbas garantuotas. Skambinti Daniui Leliui: Hamiltone 905 692-9741 (iki 9 v.v.); Toronte 416 753-0790.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783

PARDUODAMAS 3.5 kamb. butas Vilniuje. Plotas 64.5 kv. metrų. Gražiame Antakalnio rajone prie pat troleibuso sustojimo, krautuvių ir klinikinės ligoninės. Uždaras kiemas. Nauji langai mediniais rėmais. Teirautis telefonu Vilniuje: 75-33-50 arba mobilus (370) 68-63-9198.

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

- **ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus**
- **ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves**
- **STATOME: verandas, tvoras**
- **DENGIAME stogus.**

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI

tel. (905) 848-9628

nešiojamas (416) 560-0122